

naš tednik

LETO XXX — Številka 51/52 21. decembra 1978 Cena 4.— šil. (5 din)
Poština plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Rebrca: pomeni predpogodba že rešitev?

Tik pred božičem je padla predločitev za tovarno celuloze v Rebrci: Zadnji petek je lastnica Ana Erker-Hočevar podpisala predpogodbo z jugoslovanskim podjetjem Slovenijales, da bo slovenskemu podjetju odstopila 50 procentov lastništva za vsoto 60 milijonov šilingov. S predpogodbo so dobili jugoslovanski interesi šele možnost vpogleda v poslovne knjige. Šele potem bodo, če bodo predstave odgovarjale obema partnerjema, sklenili dokončno pogodbo. Usoda Rebrce naj bi potem bila zajamčena za vsaj 10 let. Tako dolgo bi jugoslovanski partner garantiral odkup celuloze.

Delavci naj bi se še za približno 2 meseca vrnili na svoje domove, dokler zadeva prodaje ne bo razčiščena. Kajti vsak dan znašajo

plače za vse uslužbence skupno 170.000 šilingov. Delavci, ki vzamejo toliko žrtv nase, imajo pravo do boljše bodočnosti „svoje“ tovarne.

Nejasno je še, kaj bo z zahtevami delavcev. Jasna pa je očitno že

smer koroških časopisov: namesto da bi govorili o šansi (možnosti), da bi z jugoslovansko udeležbo obrat le še zaživel, piše Kleine Zek tung, da so še šanse, da Jugoslovani udeležbe ne dobijo. Realistična šansa: začetek tik pred volitvami.

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE TER V NOVEM LETU OBILO
USPEHOV ŽELITA VSEM BRALCEM IN SODELAVCEM NAŠEGA TEDNIKA
TER VSEM ROJAKOM IN PRIJATELJEM

Narodni svet koroških Slovencev

Naš tednik

Uvodnik

Rojen nam je Knez miru

V dolgem razvoju človeške zgodovine je prišel pomemben trenutek, teologija ga imenuje polnost časov, o katerem se je reklo: „Rodil se Vam je danes v Davidovem mestu Zveličar, ki je Kristus Gospod“. Njegovo rojstvo v prvi božični noči je osrednji in središčni dogodek človeške zgodovine. To potrjuje tudi naše štetje let pred Kristusom in po Kristusu. Tudi na Kitajskem, v Albaniji ali v Rusiji, kjer vlada absoluten režim, ki ne priznava Kristusa in kristjanom ne daje svobode, se letos šteje leto 1978. S tem neposredno priznavajo dogodek Kristusovega prihoda na svet.

Človeška zgodovina je kakor razburkan ocean, ki pa ima vendar svoj razvoj in napredek od prvih početkov do končne dopolnitve, ki ima globok smisel. Njen vodilni in usmerjači gibali so ekonomija — a to samo človeško gledano. Zgolj človeško gledano tudi ne vemo, kako bo šel razvoj naprej. Vemo in verujemo pa, da stoji nekdo na začetku in ob koncu, ki ga imenujemo kristjani Stvarnika Boga. Vemo tudi, da se je kolo zgodovine za hip ustavilo tedaj, ko je bilo Dete povito v plenice in položeno v jasli, ko je bilo pastirjem na betlehemske planjane oznanjeno veselje za vse ljudi, da je ON, ki je rojen, Zveličar sveta.

Jezusovo rojstvo ni samo središčni zgodovinski dogodek, ampak je tudi povzročil ali sprejme človekova svobodna volja. Odlok cesarja Avgusta o popisu je odigral pri tem rojstvu posebno in pomembno vlogo. Zaradi tega

Pliberk: EL gre s polno paro v volilni boj!

V nedeljo zvečer je imela Enotna lista (EL)-Pliberk v Schwarzlnovi dvorani v Pliberku zelo uspelo volilno zborovanje, na katerem so sprejeli kandidatno listo in program za občinske volitve, ki bodo 25. marca drugega leta. Številnim udeležencem se je predstavil novi nosilec liste: Fric Kumer z Blata pri Pliberku.

Program s težiščem na gospodarskem področju je namenjen občanom, ne glede na njihovo jezikovno pripadnost ali politično prepričanje.

Pozdrav vodje frakcije EL, Mirka Kerta, je veljal vsem prijateljem EL in navzočim občanom, pa tudi častnim gostom, med katerimi so bili dr. Matevž Grilc, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, mag. Filip Warasch, predsednik Kluba slovenskih občinskih odbornikov, Franc Wedenig, vodja klubskega biroja, Mirko Perč, zastopnik Slovenske prosvetne zveze in Lipej Kolenik, predsednik pliberške Posojilnice.

Kert je najprej spregovoril o namenu in vlogi EL v občini Pliberk, kjer „hočemo“, je dejal, „sodelovati in tudi sodelovati za modernizacijo naših naselij, sooblikovati hočemo naš gospodarski, socialni in kulturni razvoj in napredek, in sicer tako, kakor to našemu človeku najbolj ustreza.“

EL je v občinskem svetu občine Pliberk edina politična skupina, kateri cilji in dejanska hotenja so osredotočeni na dobrobit vseh občanov. V tem je tudi važnost samostojnega nastopa EL, je bilo povzeto iz Kertovih izjav. Nadalje je bilo iznešeno, da se je EL

skozi vsa minula leta konsekvентno trudila za stalna in kvalitetna delovna mesta v občini. Z razliko do drugih strank v občini, katerih

Glavni kandidat EL Pliberk: Fric Kumer

predstavniki so preprečili svoječasni poskus naselitve podjetja Gorenje z Velenja na pliberškem območju in tako prikrajšali občane za najmanj 600 delovnih mest, kar so smatrali za veliko uslugo. Sedanji pliberški župan Mory, ki je prvi kandidat ÖVP tudi za naslednje volitve, se je celo bahal, češ da je bil med tistimi preprečevalci!

Zares je tu na mestu vprašanje, ali je tak predstavnik, ki je povrh še ponosen na to, da ne obvlada slovenščine, za dvojzlično občino Pliberk sploh sprejemljiv. Da tudi SPÖ v de-

lež od domače hiše, da počiva v jasliah, da ne bo imel, kamor bi glavo položil, da bo preganjan in da kot hudodelec umrje na križu. Ta božji poseg v človeško zgodovino priča, da zgodovinska in človeška dogajanja niso le nekaj slučajnega, brezmislne ali samo v oblasti ljudi, ampak jih vodi in uravnava tudi Bog v svoji previdnosti.

Po rojstvu je bil Jezus položen v jasli. Božja volja je bila skrivnostna. Preobrača vse človeške vrednote in namestitve. Komaj rojen je položen v jasli, ob smrti pa bo pribit na križ. Sin božji se rodi kot bedni pregnanec in umre kot hudodelec. BOG ve, ali se danes še rojevajo otroci v takih okoliščinah kjerkoli po svetu? Gotovo jih je dosti. A kaj naj rečemo na to, da se je Bog tako ponižal? Nič. Molčimo in sprejemamo, molčimo in molimo, molčimo in se čudimo. Kdo bi mogel doumeti božji stvaritveni in odrešitveni načrt?

Bog je hotel postati človek, ker ljubi ljudi. Hotel se je vključiti v človeško zgodovino takšno, kakršna je: obremenjeno, kruto, ranjeno, zapostavljeno, razvratno in grešno, da vzbuja od-

grozeči brezposelnosti (v veliki kovskem okraju je ta dosegla že 8%), delovni ljudje sami zelo trdo čutijo. Socialistični časopis pa spričo tega le filozofira, da je dobil posameznik več svobode. „Več svobode,“ dostavi Kert, „da smemo s trebuti hom za kruhom še nekaj kilometrov bolj daleč v tujino!“

Dr. Matevž Grilc, predsednik NSKS, že od mladih let sem s pliberško občino posebno povezan, je poudaril nujnost samostojnega nastopanja pri volitvah, saj so kandidati na samostojnih listah zares neodvisni v pravem pomenu besede. Po njegovem mnenju naj bi bila glavna skrb, kako dati ljudem delo tam, kjer živijo. Ostro je zavrnil politiko vodilnih strank, centralizacijo gospodarske dejavnosti v osrčju Koroške, da je s tem povezana izselitev naših ljudi in s tem nevarnost za narodnostni obstoj. V smislu politike EL je predsednik NSKS dejal, da gre za delo doma in pliberški EL zaželel veliko uspeha pri vigrednih volitvah.

Osrednja točka na volilnem zborovanju EL je bila prezentacija kandidatne liste. To listo nosi že na novembrskem zborovanju izvoljeni Fric Kumer z Blata, ki se je že doslej izkazal kot odgovoren mandatar EL v pliberškem občinskem svetu.

SPD Kostanje praznovalo 75-letnico

V dobro zasedeni občinski slavnostni dvorani v Vrbi je praznovalo SPD Kostanje zadnjo nedeljo svoj jubilej — 75-letnico ustanovitve. Predsednik društva Janez Lesjak,

Naslednja mesta pa so razdeljena tako: 2. Vavti Stanko, 1928, poštni uradnik, Šmihel pri Pliberku; 3. Domej Ignac, 1921, kmet, Rinkole; 4. Partl Jože, 1937, kmet, Bistrica pri Pliberku; 5. Kert Fric, 1941, učitelj, Nonča vas; 6. Valeško Franc, 1955, kmet, Drveša vas; 7. Kušej Valentina, 1940, gospodinja, Šmihel pri Pliberku; 8. Stropnik Sigi, 1945, poštni uradnik, Libuče; 9. Mesner Alojz, 1953, Dob; 10. Nachbar Matevž, 1947, nameščenec, Čirkovče.

Ta sestava liste kaže, da dose-danji team EL v občinskem svetu domala v celoti spet kandidira, kar pomeni, da je svoje delo dobro opravljal. Udeleženci zborovanja so mu izrekli samo z enim protiglasom zelo prepričljivo zaupnico. Da sedaj ni več Štefana Trampuža, prejšnjega nosilca liste, med kandidati, — iz zdravstvenih razlogov se je moral ločiti od komunalne politike —, je za EL po mnenju vseh velika izguba. Nadalje tudi Čika Hermana ne bo več med odborniki. Obema so se predstavniki EL iskreno zahvalili za opravljeno delo. Trampužu pa so sklenili poslati posebno delegacijo, katera naj bi še posebno izrekla zahvalo in priznanje možu, ki ima velike zasluge (Nadaljevanje na 2. strani)

Mnogi so se že sramovali, da so ljudje. Albert Einstein, znani nemški fizik, je spremljajoč v izgnanstvu zločine nacistov, zapisal tole: „Sram me je, da sem človek in član naroda, ki vzklika heil zločincem in podpira njihove razčlovečevalne ter morilske podvige!“ In vendar je Bog kljub pokvarjenosti in grešnosti človeškega rodu stopil vanj, ne da bi se bal, da se umaže. A Bog se je z Jezusovim rojstvom nepreklicno in brezkompromisno postavil na stran malih, brezpravnih, ubogih, zapostavljenih, tlačanih, grešnih ljudi, na stran tistih, ki jim odrekajo pravico do življenja, ki so preganjani zaradi resnice in pravice, ki so le trn v očesu drugih, in katerih zunanji okras je le križ.

Postavljal pa se je kot član majhnega zaničevanega judovskega naroda tudi na stran majhnih narodov, ki se morajo boriti za svoj obstoj. Tudi na stran našega majhnega, teptanega slovenskega naroda. Zato se lahko v NJEGOVEM imenu borimo za narodov blagor in obstoj, saj je ON nepreklicno na naši strani.

Mag. Ivan Olip

„Veseli nas, da ste nas z Vašim obiskom počastili. Povabili smo Vas, da skupno proslavljamo 75-letnico od ustanovitve slovenskega prosvetnega društva za Kostanje in okolico. Iz zanesljivih virov vemo, da je Slovensko izobraževalno društvo za Kostanje in okolico, ki je bilo ustanovljeno leta 1903, imelo bogato kroniko. Do nacistične dobe je to kroniko skrbno vodil župnik Martin Kuchler, hranili so jo pa pri Rumašu na Korenu. Izpričano je, da je kroniko odnesel nek posestnik. Družina tega posestnika, ki Slovincem ni bila posebno naklonjena, ni pripravljena, da bi izročila to kroniko društvu, katerega last je še danes. Hoteli so zbrisati vsako sled slovenske kulture in življa na Kostanjah.“

K temu pomembnemu jubileju smo izrabili priložnost in smo kot nadomestilo pripravili brošuro, ki

(Dalje na 4. strani)

NT: Kaj so bili za Vas, g. dr. Matjež Grilc, politični, predvsem pa narodnopolitični mejniki v letu, ki se pravkar nagiba h kraju?

Za preteklo leto smo si nadeli nalogo, da na eni strani slej ko prej informiramo avstrijsko in mednarodno javnost o protimanjšinski politiki avstrijskih oblasti, na drugi strani pa aktivno skušamo zboljšati življenjske pogoje slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Mislim, da nam je oboje več ali manj tudi uspelo. Predvsem je treba ugotoviti, da se nam je posrečilo predati na beograjski konferenci vsem državam-udeželenkam peti-

glede zakona o narodnih skupinah, oziroma kako izgledajo tozadevni načrti ali morda terminski koledar?

Drži, da smatramo mi zakon o narodnih skupinah kot protiušten in mislimo, da bi bilo pristojno za tako ugotovitev tudi ustavno sodišče na Dunaju. Sicer se zavedamo problematike te poti, vendar so v pripravi tožbe, ki jih bomo predložili ustavnemu sodišču, ki se bo sigurno leta 1979 moralo baviti s tem vprašanjem. V začetku mislimo na primeru občine, ki po zakonu o narodnih skupinah ni več dvojezična občina, dokazati protiuštenost te zakonodaje.

NT: Čez tri mesece bodo občinske volitve. NSKS je že vedno podpiral samostojne nastope pri teh volitvah. Bi mogli orisati posebnost prihodnjih volitev, priprave in cilje?

Narodni svet koroških Slovencev bo kakor do sedaj tudi pri občinskih volitvah 25. marca 1979 podpiral samostojne liste. Mnenja smo namreč, da mandatarji, ki so izvoljeni na teh samostojnih listah, najboljše lahko zastopajo interese južnokoroškega prebivalstva, kjer jih ne tare strankarska disciplina večinskih strank in tako lahko neodvisno nastopajo. Ne trdimo, da tisti

Intervju z dr. Grilcem: leto 1978 za manjšino

cijo, ki zadeva slovensko vprašanje na Koroškem. Prišlo je po dolgem času spet do kontaktov z avstrijsko zvezno vlado. Na Koroškem smo vidno napredovali na gospodarskem področju in se mi zdi tudi važno, da se je odprl v Celovcu prvi dvojezični otroški vrt. Negativno je treba označiti, da slej ko prej vse v avstrijskem parlamentu in koroškem deželnem zboru zastopane stranke kažejo negativen odnos do slovenske narodne skupnosti na Koroškem in da se situacija ni zboljšala.

NT: Sedmojuljska zakonodaja je nekaj časa več ali manj že docela v veljavi, avstrijski zunanji minister Willibald Pahr pa je prejšnji teden dejal na Dunaju jugoslovanskim novinarjem, citiram, „da bo vlada nadaljevala po začrtani poti.“ Ta začrtana pot je očitno zakon o narodnih skupinah in ne člen 7. Kaj je napravil NSKS v preteklem letu, da bi spravil zvezno vlado z „začrtane poti“ ter jo skušal usmeriti v smer prvotne poti, torej izpolnitve člena 7?

Koroški Slovenci slej ko prej odklanjamo sedmojuljsko zakonodajo iz leta 1976 in na njej sloneče uredbe iz leta 1977 in bi bilo zelo usodno, če bi mi kadarkoli priznali to zakonodajo, ki v nobenem primeru ne odgovarja določilom člena 7 avstrijske državne pogodbe iz leta 1955. Koroški Slovenci morajo zato stremeti za tem, da pride do spremembe te zakonodaje. V preteklem letu je prišlo, kakor rečeno, v dolgih mesecih do razgovorov z zveznim kanclerjem dr. Kreiskyjem, potem ko smo pripravili te razgovore ob kontaktih z avstrijskim zveznim predsednikom dr. Kirchschrägerjem. Kompromisno smo bili pripravljeni pogovarjati se v začetku o vprašanjih, ki jih zajema sedmojuljska zakonodaja — kakor šolsko vprašanje, zlasti gospodarsko vprašanje, vprašanje otroških vrtcev in podobno. Pri tem razgovoru smo občutili gotovo pripravljenost avstrijske zvezne vlade pogovarjati se o nadaljnjih problemih, vendar je bila glavna skrb zveznega kanclerja, nas prepričati o potrebnosti vstopa v sosesve, kar smo mi odklonili. Bili so torej z naše strani poskusi dani, vendar so bili le deloma uspešni.

NT: Obe osrednji organizaciji sta zakon o narodnih skupinah ponovno označili kot protiušten. Oba predsednika sta po poklicu tudi odvetnika, jurista. Koroški Slovenci so nadalje dobili v zadnjem času pred ustavnim sodiščem ponovno prav. Kaj sta obe osrednji organizaciji napravili v to smer

NT: Če smo že pri obeh osrednjih organizacijah: kakšno je bilo v tem letu — z Vašega vidika — sodelovanje z drugo osrednjo organizacijo?

Sodelovanje z Zvezo slovenskih organizacij je bilo v tem letu iz mojega vidika več ali manj konstruktivno, vendar bi želel osebno tesnejše sodelovanje. Zavedati se moramo namreč, da je tudi učinkovitost akcij v prid slovenske narodne skupnosti sploh veliko večja, če nastopamo skupno. Pri tem sodelovanju ne bi smela igrati prestižna vprašanja ali celo osebna vprašanja nobene vloge. Poleg enotnosti v gledanju na narodnopolitično situacijo okoli izpolnitve člena 7 avstrijske državne pogodbe, si predstavljam akcijsko enotnost tudi predvsem v gospodarskem vprašanju, vprašanju otroških vrtcev, zlasti pa še znanstvenem delu, informacijski dejavnosti in sedaj konkretno aktualno pri glasbeni šoli. Še mnogo je takih vprašanj, ki zahtevajo skupno nastopanje vseh teh sil med koroškimi Slovenci. Zato mora veljati načelo čim tesnejšega sodelovanja.

NT: Kako ocenjujete stike avstrijskih političnih sil — deželne stranke, zvezne stranke, zvezne vlade, posamezne politične osebnosti — do koroških Slovencev in narobe?

Stiki avstrijskih političnih sil do koroških Slovencev so pravzaprav zamrznili. V tem letu pravzaprav s strani Narodnega sveta koroških Slovencev do deželnih strank ni bilo nobenega stika, prav tako ne do zveznih strank. Stike pa smo navezali s posameznimi političnimi osebnostmi in sem se sam razgovarjal v tem letu z nekaterimi ministri avstrijske zvezne vlade, tudi z osebnostmi zveznih strank. Dobre stike smo navezali tudi do avstrijskega zveznega predsednika dr. Kirchschrägerja, ki se je udeležil tudi spominke svečanosti ob 35. obletnici obglavljenja selskih žrtev na Dunaju. Z zvezno vlado oziroma s kanclerjem dr. Kreiskyjem se je vršil razgovor le aprila tega leta in je pri tem razgovoru kancler na vse načine skušal prepričati za stopstvo koroških Slovencev, da končno vstopijo v sosesve. Mi smo ta poziv seveda odklonili, kajti nimamo do danes nobenih vzrokov spremembe našega stališča do sosesvetov, ker avstrijska zvezna vlada ni napravila ustrezne korake za zboljšanje položaja koroških Slovencev. Mi pa smo pripravljeni se razgovarjati z avstrijsko zvezno vlado slej ko prej in v vsakem gremiju, ne pa v sosesvetih, kajti s tem bi priznali sedmojuljsko zakonodajo iz leta 1976.

člani naše narodne skupnosti, ki kandidirajo na listah večinskih strank, niso zavedni Slovenci, vendar spoznavamo, da se le-ti tudi v vprašanjih, ki zadevajo slovensko narodno skupnost, podvržejo strankarski disciplini in tako ne morejo učinkovito in neodvisno zastopati interesov tudi slovenske narodne skupnosti. To je dejstvo, ki se lahko vedno spet in znova dokaže. Posebnost prihodnjih volitev je v tem, da na južnem Koroškem narašča brezposelnost iz dneva v dan in da zvezna in deželna vlada nista mogli zboljšati gospodarsko situacijo južne Koroške. Skrb za delovna mesta torej bo moral biti glavni cilj tudi na samostojnih listah izvoljenih zastopnikov v naslednjih letih. V ostalem je seveda važno tudi vprašanje okrnjenosti dvojezičnega prostora in bomo morali predvsem v občinah, ki po sedmojuljski zakonodaji niso več dvojezične, opozoriti na protizakonitost teh zakonov. Poleg tega pa nastopijo v vsaki občini še posebni komunalni problemi, ki so deloma od občine do občine različni, vendar lahko trdimo, da so to v bistvu problemi na južnem Koroškem v vseh občinah. Narodni svet koroških Slovencev bo zato podprl z vsemi silami kandidate, ki se potegujejo za mandat na samostojnih listah.

NT: Verjetno jeseni naslednjega leta bodo izvolili tudi nov deželni zbor. Zadnjič je podprl NSKS z vsemi silami Koroško enotno listo, ki je dosegla 6130 glasov, največ po drugi svetovni vojni. Kako gledate na prihodnje deželnozbornske volitve, kako se bo odločil NSKS, pa tudi navzlic odločitvi ustavnega sodišča, da je eno samo volilno okrožje protiušteno?

Dokončno bo mogoče na to vprašanje odgovoriti šele, ko bo jasno, koliko volilnih okrožij bo končno na Koroškem. Razdelitev Koroške v več volilnih okrožij je zelo negativno za nastop, kakršen je bil leta 1975 z KEL. Razdelitev bi namreč privedla do tega, da manjšim političnim skupinam sploh ne bi bilo mogoče dobiti kakršnegakoli zastopnika v deželnem zboru. Dokončno stališče do deželnozbornskih volitev torej danes še ni mogoče, četudi po mojem mnenju lahko dodam, da je danes pač očitno, da nobena od večinskih v deželnem zboru zastopanih strank nima pripravljenosti do tolerantnega, kaj šele pozitivnega odnosa do koroške slovenske manjšine. Lahko zato že danes ugotovim, da so po mojem mnenju vse tri v deželnem zboru zastopane stranke iz vidika narodnostne politike za nas nevoljne.

NT: Kakšno je trenutno stanje političnih procesov proti slovenskim aktivistom — po zadnjem uspehu, prvi oprostitvi?

Po odsodbi Štefana Petjaka, po ukinitvi procesa proti štirim Selanom in po oprostitvi aktivistov Müllerja in Perča je trenutno odprtih še okoli 20 sodnih procesov proti koroškim Slovincem v zvezi z aktivitetami v narodnopolitičnem boju. Zdi se, da avstrijske oblasti prav nič niso srečne nad temi procesi in iščejo poti, kako jih spraviti iz sveta. Mi zahtevamo slej ko prej ukinitve vseh teh političnih procesov in bi bili prisiljeni k protestnim akcijam, če bi se ti procesi proti slovenskim aktivistom nadaljevali. Zadnja oprostitev pri deželnem sodišču na Dunaju daje upanje, da bo prišlo končno do mile rešitve teh procesov za slovensko narodno skupnost na Koroškem.

NT: Kaj so bili za Vas in za NSKS politični uspehi v letu 1978?

Če hočemo govoriti o uspehih v preteklem letu 1978, potem moramo najprej navesti dejstvo, da so uspehi vidni predvsem kot rezultati konkretnega dela na področju tako imenovane narodne infrastrukture. Mislim s tem gospodarsko področje, področje otroških vrtcev in kulturno področje. Po otvoritvi otroškega vrtca v Celovcu bo v ugodnem času odprt tudi otroški vrtec tudi v Šentprimozu in Podjuni. Dela pri kulturnih domovih v Šentprimozu in na Radišah napredujejo in tudi to so svetle točke v preteklem letu. Praznovanje 70-letnice organiziranega kulturnega delovanja na Koroškem v tem letu je dokazalo bogato kulturno ustvarjanje med koroškimi Slovenci in velik interes našega ljudstva za kulturno

delovanje. Nastop koroških Slovencev pri beograjski konferenci februarja brez dvoma lahko imenujemo velik političen uspeh slovenskih organizacij. Pogovori z zveznim predsednikom dr. Kirchschrägerjem ter tudi s kanclerjem Kreiskyjem na Dunaju šteje prav tako pozitivno, četudi so rezultati le deloma dani, kakor v ukinitvi procesov proti selanskim fantom. Nadaljevali smo informacijo o našem vprašanju v avstrijski javnosti, ampak tudi v mednarodni javnosti in je glavno tezo o informacijski dejavnosti nosil v Narodnem svetu koroških Slovencev zelo uspešno Slovenski informacijski center. Gostili smo dobre odnose do hrvaške manjšine v Avstriji, ampak tudi do Slovencev v Italiji. V okviru Federalistične unije evropskih narodnih manjšin smo navezovali dobre stike tudi z ostalimi narodnimi skupnostmi v Evropi. Pametna je bila tudi akcija „Zweisprachig ist besser“ Solidarnostnega komiteja za pravice koroških Slovencev, ki je našla zelo pozitiven odnos. Koroški Slovenci so pokazali tudi ob 30-letnici izhajanja Našega tednika trdno politično voljo, kajti udeležba na prireditvah in interes na jubilejni izdaji je bil izredno velik. Odnosi do države matičnega naroda SFR Jugoslavije so bili zelo dobri in Jugoslavija ni spremenila bistvenega stališča do avstrijske vlade, češ da se mora le-ta pogovarjati s koroškimi Slovenci o vseh perečih vprašanjih. Tudi na mednarodni ravni je bilo naše vprašanje slej ko prej prisotno. Mislim, da lahko zato ocenimo leto 1978 iz narodnopolitičnega ozira rahlo optimistično, vendar imamo še ogromno nerešenih problemov, ki nas čakajo v naslednjih letih.

Pliberk: samostojen nastop

(Nadaljevanje s 1. strani)

ge za vzpostavitev in uspeh pliberške Enotne ilste.

Sicer je med kandidati razmeroma veliko kmetov, a kakor je bilo v diskusijskih prispevkih povedano, je v občini dejansko precej kmečkega ljudstva in so se odborniki-kmeti tudi doslej v enaki meri prizadevali za interese vseh delovnih ljudi v občini. Drži pa tudi, da je večina kandidatov, katerih zaradi velikega števila tu ne moremo naštet (54), iz vrst delojemalcev.

Občinski odbornik Partl Jože je opozoril na še vedno veljavni pakt med ljudsko socialistično stranko. Ta pakt se je zacementiral posebno zato, ker se je SPÖ odrekla možnost, da bi vodila občino. Občani in EL imajo pa računati z nadaljnjim „naskokom“ ÖVP.

● Z močnim aplavzom potrjeni nosilec liste, Fric Kumer, je k izvolitvi izjavil: „Ko sprejemam to odgovorno kandidacijo, se zavedam, da ne pomeni v prvi vrsti častne zadeve, temveč aktivno delo v interesu EL in vseh naših občanov. To bom mogel opraviti pa samo tedaj uspešno, če bomo ohranili enotnost na-

● ših nastopov znotraj EL in v ● javnosti.“

Prosil je vse za sodelovanje in podal kratek pregled točk in volilnega programa EL. Čim več stalnih in kvalitetnih delovnih mest v občini je prva zahteva. El pa se bo prizadevala tudi za enakost občanov, za pospeševanje kulture in športa tudi na vaseh, pripravljena je za konstruktivno sodelovanje. Na programu je še izgradnja občinskih cest, ustreznega vodovodnega sistema, zahteva po dvojezičnosti v otroških vrtcih, na občini in v vseh javnih uradih, skrb za razvoj tujškega prometa npr. z dvojezičnim prospektom. Končno naj bi veljale enake pravice in dolžnosti za mesto in podeželje kot bistveni predpogoji za mirno sožitje in uspešen razvoj v občini.

Na zborovanju so razpravljali še o zadevah volilne propagande, in se zmenili za postavitev delovnih krožkov v posameznih krajih.

Potek zborovanja in vse kar je bilo povedano, tudi tisto po zborovanju ob gostilniški mizi, je napravilo vtis, da gre EL Pliberk v ta volilni boj smelo, z elanom in z optimizmom in z utemeljenim izgledom na uspeh.

Leta 1976 je izšla knjiga dr. Valentina Einspielerja „Verhandlungen über die der slowenischen Minderheit angebotene Kulturautonomie 1952—1930“, ki je zbirka osnutkov in predlogov ter zapisnikov okoli te zadeve, s katero se je bavil na osnovi nujnega predloga deželnih poslancev dr. Zeinitzer, Lukas, Rothwangl in tovarišev koroški deželni zbor in nato instalirani komisiji za pritožbe in šolstvo.

Da je dobila šolska komisija deželnega zbora potrebne temeljne informacije, sta podala deželni šolski nadzornik dvorni svétnik Johann Benda in referent deželnega šolskega sveta za ekonomske in administrativne zadeve, tedanji vladni svétnik dr. Franz Ratzer, na 1. seji šolske komisije pregled o stanju manjšinskega šolstva (ki ga Benda imenuje „slowenisches Volksschulwesen“) in o tozadevnih veljavnih zakonitih predpisih, brez da bi prikazala dejanske tendence tega slovensko-manjšinskega šolstva.

Poznejši dvorni svétnik dr. Ratzer je bil kot jurist pri obdelavi šolskega vprašanja zelo merodajna oseba; on je kot z materijo najbolj seznanjen najvišji uradnik (nemško radikalnega kova, ki je v nčasu ostal najprej na svojem mestu, potem pa že avgusta 1931 postal „Regierungsdirektor“ deželne vlade odnosno nato pri „Reichsstatthalterju“) pripravljaj osnutke tekstov in tako bistveno vplival na njih vsebino. Tudi dr. Veiter poudarja važno vlogo dr. Ratzerja (Die slowenische Volksgruppe in Kärnten, str. 81), ravno tako dr. V. Einspieler (Verhandlungen, str. 107, kjer uporablja Weiterjevo frazo „Volkspolitiker“, in oba nazivljata Ratzerja z napačnim činom: Veiter z „Landesschulreferent“, Einspieler z „Landesschulinspektor“). — Dr. Ratzer je pripravil z dne 15. februarja 1927 tudi osnutek za uvodno poročilo k predosnutku zakona glede tako imenovane „kulturne avtonomije“ in je sestavku priključil še od šolske komisije deželnega zbora do tedaj sprejeta „Načela za ureditev slovenskega šolstva na Koroškem“ (opozarjam na izraz slovenskega šolstva).

Oba teksta iz februarja 1927 so dobili na razpolago člani šolske komisije deželnega zbora. Dr. Valentin Einspieler ju v svoji knjigi ni prinesel, ravno tako ne dr. Veiter. Obadva pa prinašata že v tem Ratzerjevem osnutku za uvodno poročilo našete domače zakone od državnega ljudskošolskega zakona etc. do občinskega reda in predpise iz tujine od Brnske pogodbe z dne 7. 6. 1920 do odredbe madžarskega ministra za pouk z dne 26. 8. 1926, ki so menda vsi botrovali pri sestavi predosnutka zakona, kakor pove sam dr. Ratzer. Ravno zato sta dr. Ratzerjev „Uvod k predosnutku za zakon, ki zadeva samoupravljanje slovenske manjšine na Koroškem“ in „Načela za ureditev slovenskega šolstva na Koroškem“ prav zanimiva. Zato naj bosta oba teksta tukaj ob koncu dobesedno objavljena kot važno dopolnilo te zadeve.

Zastopniki nemških koroških strank deželnega zbora so tedaj valili krivdo (kakor zdajšnji nemški nacionalci), da so se pogajanja razbila, na zastopnika Koroške slovenske stranke, ker poslanca dr. Petek in Starc dne 17. 5. 1929 nista dala svojega placeta za posebne manjšinske geto-šole (ki jih znani krogi tudi danes zahtevajo), temveč sta poudarila, da so obstoječe utrakvistične šole manjšinske šole, ki jih naj v smislu kulturne avtonomije upravlja manjšina. Tedanja utrakvistična šola, ki se je uradno imenovala slovensko-nemška šola, ni predstavljala to, kar bi bilo pričakovati pod tem imenom: bila je v polni meri ponem-

čevalnica, ker je uporabljala slovensko materinščino otrok le časovno omejeno kot več ali manj pomožni jezik, s katerim se povedo slovenski otroci v nemški jezik, in če temu za silo sledijo, mora slovenščina izginiti. Da so take „šege in navade“ tedanje koroške prakse imele v teku časa svoje porazne posledice, je jasno: zapostavljena slovenščina je stagnirala, nazadovala, ker ni dobila tistega mesta, ki ji je bilo zasigurano po predpisih. Zaradi tega je imel dr. Petek seveda prav, ko je rekel, da mora kulturna avtonomija rešiti pouk materinščine za vse na podlagi objektivnih kriterij. To pa koroška danost ni hotela, ker je delila po asimilacijskih načelih pri-

bo šola po dobljenem plebiscitu postala še bolj forsiran instrument denacionalizacije slovenskih otrok. Zato je dr. Petek z vso upravičenostjo rekel spomladi 1924 v deželnem zboru: „... die utrakvisti-sche Schule — wie sie heute ist — ist nicht unsere Schule, die überlassen wir Euch!“ Če je potem v nadaljevanju rekel, da je treba prebivalstvo vprašati, kakšna naj bo šola, seveda ni imel v mislih tiste, ki so — objektivno gledano — bili rojeni Slovenci in so hoteli kar postati bolj nemški kot sami koroški Nemci, temveč maso tudi tistih ljudi, ki so glasovali dne 10. oktobra 1920 kot koroški Slovenci za Avstrijo in na katere se je obračal letak deželnega zbora: „Čuvati

je napačna trditev, da so Slovenci na Koroškem bili germanizirani po utrakvistični šoli, ker so kljub utrakvistični šoli slovenske občine na mešanem ozemlju obdržale svoj jezik (nekoč slovenske občine — 1976 pa štetje Slovencev posebne vrste!), med njimi take tik ob jezikovni meji kot Brdo, Goriče, Vernberk, Kostanje, Djekše in Ruda... Vzrok germanizacije je kulturno višje stoječi milijonski narod, grda „herrenvolkovska“ fraza je posledica od narave in zgodovine danih razmer.“ Kot da bi šolska dejavnost ne bila del teh zgodovinskih razmer! In nek drug avtor iz leta 1929 je napisal v svojem elaboratu, ko zavrača slovensko trditev o zape-ljanih rojakih: „Nicht Verführung,

predlog je izdelala tudi delovna skupnost „Unter-Rosental“. Uvodoma pove v predlogu, da je treba glede jezikovnega znanja na šolah ločiti tri skupine šol: mestne šole z najboljšim znanjem jezika, podeželske šole v nemških krajih in utrakvistične šole. O učencih utrakvistične šole je rečeno: „Die Kinder weisen bei ihrem Eintritte überhaupt keine oder nur sehr geringe Kenntnis der Sprache, die später als Unterrichtssprache gelten soll, auf.“ Ko je nato poudarjeno, da morajo biti učni smotri na utrakvistični šoli isti kot na enojezični šoli, in je zato potrebna večja nega nemškega jezikovnega pouka, je povedano med drugim tole:

„Im Anschauungsunterricht ist bereits im 1. Schuljahr mit der deutschen Sprechweise zu beginnen. Als Übergang zur Erlernung der deutschen Sprache muß bereits in diesem Schuljahr zum besseren Verständnis der slowenische Dialekt angewendet werden. Slowenischer Dialekt und deutsche Sprache müssen Hand in Hand gehen. — Der wirkliche slowenische Sprachunterricht hat zu entfallen, nachdem die slowenische Schriftsprache den Kindern fremder ist als die deutsche Sprache. — Der Slowenischunterricht ist im ersten Schuljahr lediglich auf die Erlernung der slowenischen Schreib- und Druckschrift zu beschränken. Die Kinder sollen befähigt werden, die slowenische Schreib- und Druckschrift lesen zu können. — Im 2. und 3. Schuljahr können noch deutsche Lesestücke, kleine Erzählungen, Sagen etc. auch im slowenischen Dialekt zum besseren Verständnis wiedererzählt werden. — Mit dem 4. Schuljahr hat jede slowenische Konversation auch im Dialekt zu verschwinden, weshalb auch die im Speziallehrplan angeordneten drei slowenischen Sprachstunden pro Woche für die Mittel- und Oberstufe zu entfallen haben. Grund: Obwohl der Bevölkerung durch die Einführung dieser Sprachstunden ein Entgegenkommen gezeigt wurde, so macht dieselbe aus triftigen Gründen keinen Gebrauch. Beweis: Im Gebiete der Arbeitsgemeinschaft „Unterrosental“ befinden sich 12 gemischtsprachige Schulen, wo kein slowenischer Sprachunterricht von der Bevölkerung verlangt wird. In einer Schule wird derselbe erteilt, jedoch ist diese Schule keine gemischtsprachige, sondern eine bis jetzt nicht erprobte Schultype (Zell). Die drei (oben) genannten (slowenischen) Sprachstunden sind für die deutsche Unterrichtssprache zu verwenden. — An der Mittel- und Oberstufe ist besonders an gemischtsprachigen Schulen die Erziehung zur staatsstreuen Gesinnung und die Weckung des Gefühls der Heimat- und Vaterlandsliebe notwendig. — Beim Rechenunterricht findet die slowenische Sprache keine Anwendung und ist derselbe ausschließlich in deutscher Sprache zu erteilen. — Unter Beachtung dieser Vorschläge hat der Lehrplan an gemischtsprachigen Schulen dem der deutschen Schulen hinsichtlich Lehrziel gleich zu sein.“

Ta „načela“ so modificirano nadaljevanje tistih tez, ki so bile za utrakvistične šole celovškega okraja sprejete na okrajni učiteljski konferenci dne 2. 9. 1886 (glej „Naš tednik“ z dne 5. 10. 1978, str. 2) za nižjo šolsko stopnjo ljudske šole: „In den utrakvistischen Schulen muß der Anschauungsunterricht die Muttersprache zu Hilfe nehmen, doch hat dieselbe in dem Maße zurück zu treten, als die Beherrschung der deutschen Sprache bei den Kindern wächst, und dient zuletzt nur noch als Probe des Verständnisses in einzelnen Fällen.“

Razen v Selah torej na vseh ostalih (Dalje na 5. strani)

R. VOUK:

K pogajanjem o kulturni avtonomiji

padnike manjšine v nacionalne Slovence in domovini zveste vindišarje in tako prve že kvalificirala kot „nezveste“.

Utrakvistična šola je bila do svojega konca v letu 1938 zvesta ponemčevalnica. Zato tedaj vladajoči nemški krogi niso imeli nobenega interesa, da bi dali reformirati utrakvistično šolo v okviru kulturne avtonomije, da bi posredovala otrokom oba jezika. Sigurno najbolje je to zanikrno šolo označil leta pozneje — namreč dne 30. 12. 1938 — sam deželni šolski inšpektor dr. Georg Graber, do konca 3. rajha zvest prišast ns-režima, ko je v poročilu na pismo dunajskega „Ministerium für innere und kulturelle Angelegenheiten vom 18. 12. 1938, Z. IV-3-45. 777“, brez ovin-kov priznal njen ponemčevalni značaj:

„Die Angelegenheit der slowenisch-deutschen Schulen beschäftigt den Kärntner Landesschulrat seit mehr als 70 Jahren. Er hat aus den reichen Erfahrungen gelernt, mit welcher Vorsicht diese Frage zu behandeln ist. Er glaubt daher, daß das utrakvistische Schulwesen in Kärnten in rein natürlichem Ablaufe zwangsläufig von selbst zur deutschen Schule hinführt, wenn diese Entwicklung nicht von außen her künstlich gehemmt wird.“

Da taka šola ni odgovarjala predstavam manjšine, je več kot razumljivo. Če dr. Einspieler piše, da so Slovenci hoteli prisiliti starše, da pošljejo otroke v slovensko šolo, potem se je treba vprašati, kaj so razumeli Slovenci pod „slovensko šolo“, ko je recimo nadzornik Benda razumel pod utrakvistično šolo iz leta 1925 „slovensko šolo“. Tukaj tudi dr. Veiter ne vidi jasno, ki tudi daje v svoji knjigi „Das Recht der Volksgruppen“ krivdo, da ni prišlo pri kulturni avtonomiji do sporazumnega zaključka, neizpolnjivim zahtevam Slovencev (str. 284). Utrakvistična šola se je vedno bolj razvila v institucijo za germanizacijo. Obljuba koroškega deželnega zbora tik pred plebiscitom, „da hoče čuvati nad jezikovnimi in narodnimi posebnostmi slovenskih Korošcev zdaj in v vseh bodočih časih“, letak „Volksschulen in Kärnten — Ljudske šole na Koroškem“ s sliko učitelja pred otroki, ki pravilno uči z geslom na tabli „Kärnten ist mein Heimatland — Koroška je moja domovina“ ali drug letak „Slovenici, Slovenke! Videli boste, da bomo še Slovence na Kranjskem preživili!“ itd. nikakor niso dokaz, da

nad jezikovnimi in narodnimi posebnostmi slovenskih Korošcev, izdelati sporazumno načelo z zastopniki koroških Slovencev.“ In je bilo slovesno izjavljeno, da koroški Slovenci ne bodo prišli ob jezik in narodnost, ker „ta slovesna obljuba ščiti vse koroške Slovence!“ Zato je bila zahteva po spremembi obstoječe izprijene utrakvistične šole popolnoma legalna in upravičena. Da koroški Slovenci nikakor niso zahtevali popolnoma slovenske šole, je pojasnil še Andrej Einspieler julija 1871. „Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ pa je leta 1922 glede ljudske šole povedalo v brošurici „Kaj moramo zahtevati od ljudske šole“ tole: „Že po starem izreku

„Kolikor jezikov znaš, toliko glav veljaš“, vemo, kako koristno, da, potrebno da je, če zna človek več jezikov. Navrh živimo sedaj v državi, ki ima po ogromni večini nemško prebivalstvo in nemški uradni jezik. Zato zahtevamo take šole, take ljudske šole, v katerih se naučijo slovenski otroci obadva jezika, slovenskega in nemškega tako dobro, kakor je pač ljudski šoli mogoče.“ Nadalje je „Koroški Slovenec“ dne 25. 3. 1925 — torej pred nujnim predlogom dr. Zeinitzerja in tovarišev z dne 10. 11. 1925 prinesel obširen članek, v katerem so podana prizadevanja in boj slovenske manjšine za pametno in pravično ureditev manjšinskega šolstva. Prav zato pripomba dr. Einspielerja v zaključni besedi, kjer reče, da je poučno, kako so se spreminjali slovenski nazor o utrakvistični šoli, ne odgovarja. Prav poučno pa je brati dr. Wutteja kot branilca prav te utrakvistične šole v brošurici iz leta 1919, ko vemo, kakšno usodo je ravno ta šola doživela. Dr. Wutte pravi, „da

sondern die Erkenntnis des eigenen Vorteiles, mit der gleichmäßigen Erlernung beider Landessprachen verbunden, ist der Grund, warum die Bevölkerung an der utrakvistischen Schule festhält, wovon sie nur mit Gewalt abgebracht werden könnte. Um diese Gewalt zu erringen, ist Ziel und Streben der wenigen aber rührigen slowenischen Parteiführer, an deren Spitze die beiden Landtagsabgeordneten Dr. Franz Petek, Arzt in Völkermarkt und Johann Starc, Pfarrer in Keutschach, kämpfen. Ihnen gegenüber stehen alle anderen 40 Abgeordneten des Kärntner Landtages geschlossen auf dem Boden der Versöhnung und des friedlichen Zusammenlebens beider Volksstämme des Landes.“ Kako trdno so morali krogi nad in okoli tistih „zapeljancih“ dejansko stati za utrakvistično šolo, pa pove avtor knjige „Verhandlungen“, ko pravi, da je po ukinitvi pogajanj cela vrsta občin zahtevala spremembo svojih utrakvističnih šol v nemške. Tako je tisti „Festhalten“ identificiran in krog zaključen: utrakvistična šola je bila predstopnja za nemško ljudsko šolo. Po predlogu o kulturni avtonomiji bi nujno nastale dve vrsti ljudskih šol na južnem Koroškem, prva — po tipu stare utrakvistične bi se kaj kmalu prelivala v čisto nemško, v kolikor to itak že ni bila, druga — s slovensko-nemškim jezikom nujno novega tipa pa bi hiral in se borila z največjimi težavami vseh vrst — do marca 1938.

Da koroški Slovenci v utrakvistično šolo upravičeno niso mogli imeti zaupanja, naj bo tukaj dokazano z dejstvi. Pedagoški del uradnega lista „Volkserziehung“ z dne 15. 9. 1924 je objavil „Učne načrte za splošne ljudske šole“. V uvodu je tam pod točko 11 rečeno:

„In den Schulbezirken, in denen Abschlußklassen oder zweisprachige (utrakvistische) Schulen bestehen, sind in den Hausberatungen entsprechende Anträge an das Unterrichtsministerium (im Dienstwege) zu stellen, die nach Sichtung die Grundlagen für den Lehrplan dieser Klassen und Schularten bilden werden.“

Za utrakvistično šolo je še vedno veljal posebni učni načrt, ki ga je izdal deželni šolski svet pod številko 1623 dne 26. 9. 1890. Na podlagi zgornje točke 11 so se na področju utrakvistične šole začele leta 1925 pokrajinske delovne skupnosti baviti z načeli za nov učni načrt za utrakvistične šole. Tak

Celovec: občni zbor Združenja staršev

Kot vsa leta, tako je bil tudi letos tik pred Božičem redni občni zbor Združenja staršev, povezan z dnevom staršev. Letos je bilo to v soboto, 16. decembra. Po običajnih poročilih predsednika in posameznih odbornikov se je ravnatelj Vospersnik dotaknil v svojem nagovoru raznih vprašanj, ki se tičejo Slovenske gimnazije posebej in šolstva nasploh. Med drugim je poudaril ravnatelj, da bi bilo treba ujeti korak časa in v gimnaziji uvesti poleg humanistično-realistične tudi gospodarsko smer. Po razrešnici, s katero so starši odobrili poslovanje starega odbora s predsednikom Ignacem Domejem na čelu, so sledile volitve novega odbora.

Predsednik: Ignac Domej, pd. Zgonc, Rinkole; podpredsednik: Tonej Krušič, pd. Rupej, Velinja vas; blagajnik: dipl. trg. Janko Urank, Celovec; namestnik: GŠ ravn. Herman Germ, Nonča vas, zapiskarica: Janja Zikulnig, Celovec; namestnica: Malka Feinig, Sveče; odborniki: ravnatelj Vospersnik, Šimej Trisnik, Loče; Fric Hudl, Globasnica in bivša ravnateljica dr. Joško Tischler ter dr. Pavle Zablatnik.

Preglednika računov: Gašpar Ogris Martič, Bilčovs, in ga. Lenčka Kupper, Celovec.

SPD Kostanje ...

(Nadaljevanje s 1. strani)
izvira iz zanesljivih virov, ki pokaže en del delovanja, težav in veselja slovenskega prosvetnega društva na Kostanjah.

Po ustanovitvi izobraževalnega društva se je začela organizirana kulturna dejavnost z nešteti prireditvami. Najpomembnejša prireditev je takrat bila pasijon od Andreja Šustarja-Drabosnjaka. Sledile so tudi neštete druge prireditve. Tamburaški nastopi, tečaji, predavanja ter jezikovno šolanje in splošno izobraževanje pričajo o močno razgibanem kulturnem življenju koroških Slovencev na Kostanjah, tja do časa, ko je bilo ukinjeno po najvišjem firerjevem ukazu na željo koroškega Heimatbunda, ki je bil včlanjen v NSDAP.

Še prva svetovna vojna je iztrgala zavedne slovenske prosvetarje iz svoje srede. Leta 1915 je padel takratni predsednik Ivan Oprisnik. Po plebiscitu leta 1920, ko je bilo vse, kar je bilo slovenskega, od merodajnih krogov na Koroškem zatirano in osovraženo, se je naše društvo zopet rahlo začelo prebujati. Želja po tradiciji, ohraniti v današnjem času to, kar lastno narodu, je bila tudi takrat želja, ki je ohranjela jezik in kulturo slovenske narodne skupine na Koroškem v svoji 1500-letni zgodovini. Ker je pa društvo plodno delalo, je bilo nemčurjem največji trn v peti.

Med častnimi gosti so bili osrednji tajnik NSKS mag. Filip Warasch, predsednik KKZ Lovro Kaselj ter tajnik SPZ Andrej Kokot, ter občinski odbornik Bulfon.

Spored jubilejne proslave so oblikovali mešani pevski zbor Rož iz Šentjakoba pod vodstvom Lajka Milisavljeviča ter tamburaški zbor iz Loč pod vodstvom Erike Wrolich. Višek proslave pa je bil vsekakor nastop igralske skupine iz Kostanje, ki je uprizorila Drabosnjakov scenarij — na idejo njegovega najboljšega poznavalca dr. Pavla Zablatnika, režiral pa je Marjan Srienec. Nastopile so tri generacije: od starejše Andrej Mačnik, ki je sam svojčas še igral Pasijon, potem generacija sedanjega predsednika Lesjaka, ter mlada generacija — družina Zeichen.

IGRA „SLEHERNIK“

Prireditelj: Farna mladina v Šmarjeti v Rožu

Kraj: Farna dvorana v Šmarjeti v Rožu

Čas: torek, 26. 12. 1978, ob 14. uri

Gostuje: farna mladina iz Pliberka

Prireditelj: Farna mladina v Pliberku

Kraj: Farna dvorana v Pliberku

Čas: torek, 26. 12. 1978, ob 19.30

Igra domača mladina

SILVESTROVANJE

Prireditelj: Mešani pevski zbor „Podjuna-Pliberk“

Kraj: Gostilna Schwarzl v Pliberku

Čas: nedelja, 31. 12. 1978, ob 19. uri

ZA PLES IGRAJO „FANTJE IZ POD OBIRJA“

6. PODJUNSKI PLES

Prireditelj: SKD v Globasnici

Kraj: Šoštar v Globasnici

Čas: sobota, 6. 1. 1979, ob 20. uri

Igra: Planinski instrumentalni kvintet s pevcema.

V sklopu občnega zbora je predavala ga. prof. dr. Dana Zwitter-Tehovnik o razstavi o slovenskih izseljencih 1942—1945, ki so jo odprli dan poprej, in se prav posebej zahvalila Združenju staršev za vso podporo.

Po občnem zboru in debati o šolskih ter vzgojnih vprašanjih so se starši, zaradi razstave jih je prišlo tokrat zelo veliko, pogovorili z učitelji o šolskem napredovanju in raznih problemih svojih otrok.

Proslava 150-letnice profesorja Janežiča

150-letnice rojstva prof. Antona Janežiča sta se spomnila v torek

zvečer v celovski Mohorjevi KKZ ter slovensko kulturno društvo Celovec.

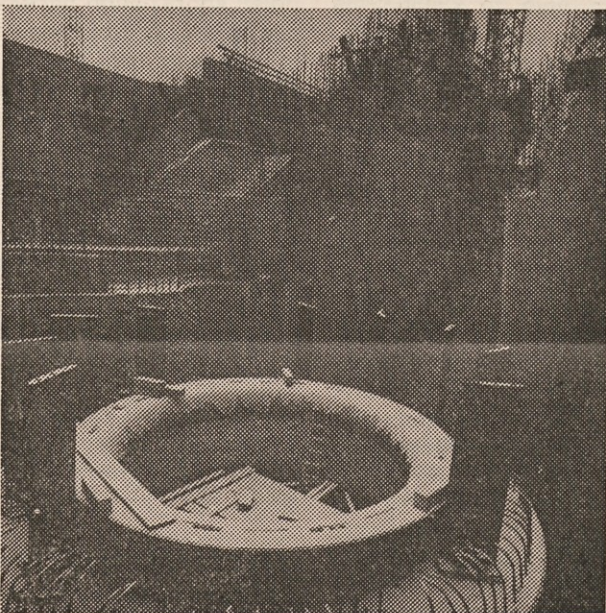
Med častnimi gosti so bili predsednik kulturne skupnosti SRS Ivo Tav-

čar, predsednik NSKS dr. Matevž Grilc, prelat Aleš Zechner ter rektor Jože Kopeinig. Kljub slabemu vremenu je bil obisk zadovoljiv, vendar na žalost zbor iz Šentjakoba zaradi vremenskih nepravil ni mogel nastopiti. Preostalo je samo slavnostni nagovor dr. Pavla Zablatnika „Anton Janežič — pomemben steber slovenske kulture“ ter recitacija žive Janežičeve besede in besede o Janežiču, katere sta recitala Martin Arnejo iz Rožeka ter Peter Fantur iz Šentjakoba. Na koncu je uporabil dr. Zablatnik priložnost, da se v imenu Delovne skupnosti za ohranitev slovenske ljudske pesmi na Koroškem zahvali ljubitelju zbiratelj koroške ljudske pesmi in dirigentu Lajku Milisavljeviču ter mu izročil nagrado, katero je podelil kulturni oddelek koroške

Strom aus der Drau

Mit dem Draukraftwerk Annabrücke wird die Kraftwerkskette zwischen Villach und der Staatsgrenze bei Lavamünd geschlossen. 1981 wird die Anlage in Betrieb gehen und mit zwei Maschinensätzen von zusammen 89.000 kW Leistung im Regelmäßig 416 Millionen Kilowattstunden an elektrischer Energie erzeugen. Ein Maschinensatz wird Strom für die Österreichischen Bundesbahnen liefern. Nach Vollendung des Draukraftwerkes Annabrücke werden sieben Kraftwerke an der Drau jährlich rund 2400 Millionen Kilowattstunden erzeugen.

Draukraftwerk Annabrücke, Maschinenhaus

**Österreichische
Draukraftwerke
Aktiengesellschaft, Klagenfurt**

**ODK-
Erzeugung
1978
(bis 15. Dez. 1978)
3.467 Mill.
kWh**

davon

**Draukraftwerke
1814 Mill. kWh**

**Dampfkraftwerke
843 Mill. kWh**

**Speicherkraftwerke
507 Mill. kWh**

**Sonstige
303 Mill. kWh**

ELAN SKI

Ko jih spoznaš, jim ostaneš zvest — kot **INGEMAR STENMARK**

Moon-Boots od S 210.— do S 230.—

ELAN

Sport-Shop

BRNCA/FÜRNITZ,
Kärntner Bundesstraße,
Telefon: 0 42 57 / 315

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglašnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 200.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce šte. 2. 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

PRIREDITVE

Slovensko prosvetno društvo „Borovlje“ vabi na

**BOŽIČNI KULTURNI
POPOLDAN**

v torek, 26. 12. 1978, ob 14.30 v Borovljah v gostilni pri pošti

IGRA „ROŽMARIN“

Prireditelj: KPD „Planina“ v Selah

Kraj: Farna dvorana v Selah

Čas: torek, 26. 12. 1978, ob 14. uri

Igrajo domači igralci

Prireditelj: DSG Sele

Igrajo „THE SPIDERS“

NOVOLETNI KONCERT

Prireditelj: SPD „Danica“ v Šentvidu v Podjuni

Kraj: Vogel v Šentprimužu

Čas: sobota, 6. 1. 1979, ob 19. uri

Nastopata: Logaški oktet in MPZ „Danica“, iz Šentvida v Podjuni

DOM v TINJAH

V soboto, 30. 12. 1978, od 9. do 18. ure

NE v sredo, 27. 12. 1978

**SREČANJE ŠTUDIRAJOČE
MLADINE**

„Zagovor filozofije — razmerje do drugih znanosti“

„Kako verno misleči človek drugače gleda na svet kot televizijski človek!“

Predavatelj: Vinko Ošlak

V torek, 2. 1. 1979, ob 10. uri

**SREČANJE IZOBRAŽENCEV
v Domu prosvete v Tinjah**

Predava: prof. Alojz Rebula

● Človek v ogledalu sodobne slovenske književnosti

● Ali so še sledovi krščanske misli v kulturnem ustvarjanju in miselnosti današnjih dni?

Od petka, 5. 1. 1979, ob 18. uri

do nedelje, 7. 1. 1979, ob 13. uri

PRIPRAVA NA ZAKON

Tečaj za dekleta in fante nad 18. l. **Predavatelj:** zdravnik, sodnik, mati in duhovnik

deželne vlade za njegovo delo pri zbiranju narodnega blaga na Koroškem.

V ponedeljek, 8. 1. 1979, ob 19.30 Tridelni seminar:

DOBRI STARŠI — SREČNI OTROCI

Prvi pogovor o vzgojnih vprašanjih „Otrok ne uboga“, n.

Predavateljica: psihologinja dr. Anna Hartmann

**BOŽIČNA KULTURNA
PRIREDITEV**

Prireditelj: SPD „Kočna“ v Svečah

Kraj: Adam v Svečah

Čas: torek, 26. 12. 1978, ob 14.30

Pojejo in recitirajo otroci, dekleta ter moški zbor „Kočna“ v Svečah.

SPD „Obir“ na Obirskem vabi na sankarske tekme v torek, 26. 12. 1978. Startne številke dobite ob 9. uri pri Kovaču. Tekmuje se v šestih skupinah.

(Nadaljevanje s str. 8)

lih ljudskih šolah spodnjega Roža leta 1925 ni bilo na 4. šolski stopnji slovenska jezikovnega pouka. Pouk na prvih treh šolskih stopnjah pa je bil usmerjen, čeprav otroci pri vstopu v šolo sploh niso znali nemško ali le zelo malo, tako da je bila slovenščina omejena več ali manj na 1. šolsko stopnjo. Zato tudi ni bil konec koncev potreben kak nov načrt. Stari je „popolnoma“ odgovarjal.

Pred tem ozadjem je treba videti vsa pogajanja okoli tako imenovane „kulturne avtonomije“. Da koroški Slovenci niso prodrli, ni njihova krivda. To je krivda tistih, ki so bili in so še zdaj čudno napačne mnenja, da slovenska mate-

nicht weiter in Behandlung gezogen worden ist.

Mit Rücksicht auf die immer wiederkehrenden Klagen, welche im Namen der Kärntner Slowenen in die Öffentlichkeit gebracht werden und die Einkehr der nationalen Ruhe im Lande sehr erschweren, hat der Kärntner Landtag in Ausführung seines wiederholt feierlich bekundeten Willens, den slowenischen Landesgenossen in jeder Weise entgegenzukommen, am 11. November 1925 einstimmig folgenden Beschluß gefaßt:

1. Wahl einer Kommission (Beschwerdekommision) bestehend aus 9 Landtagsabgeordneten, die alle Beschwerden der Bevölkerung des gemischtsprachigen Gebietes in Kärnten wegen ungerechter oder gesetzwidriger Behandlung in nationalen, kulturellen und wirtschaftlichen Angelegenheiten entgegenzunehmen, zu überprüfen und dort, wo sich die Beschwerden als begründet erweisen und nicht in einem

(gemischtsprachigen) Schulen in Kärnten in ihrer gegenwärtigen Einrichtung mit geringen Änderungen auf die Zeit des Reichsvolksschulgesetzes (1869) zurückgeht und daß überall die große Mehrheit der Bevölkerung mit dieser Schulgattung einverstanden ist, wie das Scheitern aller Versuche, eine andere sprachliche Einrichtung der Schule zu schaffen, wiederholt deutlich erwiesen hat. So mußte zuletzt im Jahre 1924 die Volksschule in Zell, die im Jahre 1921 einen nahezu rein slowenischen Unterricht erhalten hatte, wieder in eine utraquistische Schule rückumgewandelt werden und zwar über Wunsch der Erziehungsberechtigten der Kinder selbst; so mußten ferner die slowenischen Schulen in St. Jakob im Rosentale und in St. Ruprecht bei Völkermarkt infolge Schülermangels im Jahre 1925 geschlossen werden. Die Bevölkerung hat alle diese auf Wunsch nationaler Extremisten vorgenommenen Änderungen entschieden abgelehnt.

Privatschulen, die ja ganz in den Händen der Gründer gewesen wären, wurden überhaupt nicht errichtet. Ein kümmerliches Dasein fristen nur ein Mädchenerziehungsheim der slowenischen Marburger (d. i. ausländischen) Schulwestern in St. Ruprecht bei Völkermarkt und ein Waisenhaus desselben Ordens in St. Jakob im Rosentale, deren Zöglinge aus ganz Kärnten zusammengesucht wurden. Der Bestand dieser Anstalten wird geduldet, obwohl die Ordensniederlassungen der Marburger Schulwestern in Kärnten noch nicht genehmigt sind und die Anstalten nicht zu Recht bestehen. Die maßgebenden Kreise Kärntens schätzen eben alle Versuche der nationalen Slowenen sehr gering ein, und zwar mit Rücksicht auf die Tatsache, daß trotz der vom Nationalitätenstaate Österreich unverändert übernommenen äußerst liberalen Schulgesetze bisher kein erster Schritt unternommen worden ist, slowenische Schulen zu gründen oder zu erzwingen. Der Slowene in Kärnten fühlt sich nicht unterdrückt, weil er sich in seinen vielseitigen Vereinen ausleben kann wie er will. Er findet bei den Behörden Gehör in seiner Sprache. Den Geschäftsverkehr kann er slowenisch abwickeln und er wäre vollkommen zufrieden, wenn nicht von außen her immer wieder Beunruhigungsversuche unternommen würden. Bei diesem Anlasse muß auf die verhetzende Tätigkeit und Schreibweise des in Wien erscheinenden Blattes „Koroški Slovenec“ hingewiesen werden. Um diesen Versuchen den Boden abzugraben, soll eine reichliche Scheidung zwischen den Anhängern des süd-slawischen Gedankens und den Anhängern des deutschen Kulturkreises vorgenommen werden, wodurch nach außen hin der Beweis erbracht werden wird, wie gering die Anhänger-schaft der ersten Richtung ist, und daß Kärnten seinen Slowenen die Bürgschaften nationalen Lebens nicht nur ungeschmälert erhält, sondern vielmehr noch verstärkt. Das Gesetz soll aufzeigen, über welche Freiheiten die nationale Minderheit im Lande verfügt und daß es nur an der Minderheit selbst liegt, wenn sie hievon keinen Gebrauch macht. Der Grund zur Klageführung soll genommen und die Verantwortung für ihre eigene kulturelle Entwicklung der slowenischen Minderheit selbst übertragen werden.

An dem in Ausführung begriffenen Schritte Kärntens nehmen die deutschen Minderheiten in den anderen Ländern Europas lebhaften Anteil, leben doch 12 Millionen Deutsche in anderssprachigen Staaten. Allerdings stehen auch darüber hinaus weitere 28 Millionen Europäer unter fremder Herrschaft, also gehört nahezu jeder 10. Einwohner Europas einem Minderheitsvolke an, über dessen kulturelle Entwicklung ein anderes Volk zu entscheiden hat. Begreiflicherweise blicken alle deutschen Minderheiten auf Kärnten und erwarten von diesem Lande die Aufstellung eines Beispiels dafür, wie das vielgelästerte deutsche Volk gegenüber seinen Minderheiten vorgeht, um bei ihren Regierungen darauf hinweisen zu können. Insbesondere nehmen die Südtiroler Deutschen, dann die Deutschen im SHS-Staate immer wieder Einfluß auf Kärnten, seine Codifikation des Minderheitenrechtes ehstens der Öffentlichkeit zu übergeben. Ihr Streben wird von den verschiedenen im deutschen Reiche geschaffenen Stellen für Grenz- und Auslandsdeutschtum nachdrücklichst unterstützt.

Dies alles hat die Schulkommission bewogen, ihre Arbeiten aufs Äußerste zu beschleunigen. Sie hatte anfangs die Wahl, das Vorgehen der neugebildeten Staaten Estland und Lettland auf diesem Gebiete nachzuahmen, die bereits Grundgesetze über die Kulturselbstverwaltung ihrer Minderheiten geschlossen haben oder aber ganz eigene Wege zu gehen. (Siehe das Gesetz über die kulturelle Selbstverwaltung der völkischen Minderheiten in Estland vom 5. Februar 1925 und die lettische Minderheitendeclaration vom 7. Juli 1923, dann den Gesetzentwurf über die nationale kulturelle Selbstverwaltung

der deutschen Volksgemeinschaft und den Gebrauch der deutschen Sprache in Lettland, alles abgedruckt in den „Handbüchern des Ausschusses für Minderheitenrecht“ — „das Schulrecht der deutschen Minderheiten in Europa“ von Dr. Rühlmann, erschienen bei Ferdinand Hirt in Breslau, Königsplatz 1, im Jahre 1926).

In der Sitzung der Schulkommission vom 16. Feber kündigte der Vertreter der sozialdemokratischen Partei, Landesrat Dr. Zeinitzer, die Vorlage eines Gesetzentwurfes an, die dann in der Sitzung vom 9. 7. 1926 erfolgte. Der Entwurf lehnt sich an die Gesetze Estlands und Lettlands an und ist bisher ebenso wie die Verhandlungen der Schulkommission selbst als **vertraulich** erklärt worden.

Nach Durchführung einer Generaldebatte wurde der Entwurf in allen Einzelheiten durchberaten, wobei es sich herausstellte, daß die Anlehnung an die beiden erwähnten nordischen Minderheitsgesetze zu eng sei und auf die in Mitleidenschaft gezogenen und sonst in Betracht kommenden Verhältnisse und Einrichtungen Österreichs zu wenig Rücksicht nehme. Die Kommission beschloß daher, den Entwurf namentlich im Abschnitte Schulwesen durch einen Fachmann umarbeiten zu lassen, worauf Dr. Zeinitzer zunächst die geänderten Abschnitte I (Einrichtung der slowenischen Volksgemeinschaft) und II (Aufgaben und Rechte der slowenischen Volksgemeinschaft), dann die in 14 Punkten zusammengefaßten Grundsätze für den Abschnitt III (das slowenische Schulwesen) in der Sitzung der Schulkommission am 3. Februar 1927 vorbrachte. Mit Ausnahme Dr. Peteks trat die Schulkommission den Vorschlägen Dr. Zeinitzers einstimmig bei. Dr. Petek dagegen lehnte abermals die Einführung des Katasters (slowenisches Volksbuch) mit der Begründung ab, daß dadurch das Geheimnis der politischen Überzeugung und damit das Wahlgeheimnis verraten würde und daß er unbedingt auf dem Standpunkt beharren müsse, im gemischtsprachigen Gebiete dürfen nur slowenische Schulen mit nationalen Lehrern und mit Schulzwang für alle Kinder von Slowenen, deren Zugehörigkeit nach objektiven Merkmalen und nicht nach dem Bekenntnis zu beurteilen wäre und ferner darauf bestehe, daß das Land sich nicht bloß als beitrags-, sondern als kostenpflichtig für die slowenische Selbstverwaltung erkläre, weil die Slowenen bei ihrer Armut die Kosten nicht übernehmen könnten. Die utraquistische Schule müsse im gemischtsprachigen Gebiete verschwinden, damit nicht Statsbürger zweierlei Gesinnung, d. i. slowenisch-nationaler bzw. deutschfreundlicher erzogen würden.

Die Kommission beschloß, Dr. Petek das Recht der Einbringung eines Minoritätsvotums zuzuerkennen und dieses Votum zugleich mit dem Berichte und Antrag der Schulkommission dem Kärntner Landtage zur Kenntnis zu bringen. An ein Aufdrängen der Selbstverwaltung ist, wie § 2 beweist, durchaus nicht gedacht.

In der nächsten Sitzung der Schulkommission, welche noch im Monate Februar stattfinden soll (24. d. Mts.), wird der Abschnitt III (das slowenische Schulwesen), dann IV (allgemeine Bestimmungen) und V (Schlußbestimmungen) zur ersten Lesung gelangen. Den Zeitpunkt, in welchem die Berichterstattung an den Landtag erfolgen soll, hat sich die Kommission vorbehalten. Doch erklärte der Herr Vorsitzende gelegentlich, daß der gegenwärtige Landtag seinen Ehrgeiz darin setze, noch dieses Gesetz zu verabschieden. Der Entwurf soll der Bundesregierung mit dem Ersuchen überreicht werden, ihn in geeigneter Weise der Regierung des Königreiches der Serben, Kroaten und Slowenen zur Kenntnis zu bringen, obwohl sich niemand darüber einer Täuschung hingibt, daß von diesem Staate unmittelbar darauf ein Entgegenkommen seinen Deutschen gegenüber nicht zu erwarten ist; Kärnten will nämlich zunächst die slowenische Frage im Landesinteresse selbst bereinigen und nur in Verbindung damit auch die Grenz- und Auslandsdeutschen fördern. Die Vertreter dieser Teile des deutschen Volkes halten den Schritt Kärntens für hoch bedeutsam, nicht nur für das Land und den Bund, sondern auch für die Ordnung der Minderheitenfrage in Europa überhaupt und sind der Anschauung, daß von einer günstigen Regelung der Minderheitenfrage das zukünftige Gesicht und Geschick Europas abhängen.

Zum Entwurf selbst sei bemerkt, daß bei der Umarbeitung der ursprünglichen Fassung nachstehende österreichische Gesetze verwertet worden sind:

1. Die Nationalratswahlordnung vom 11. 7. 1923, B. G. Bl. Nr. 367,
2. das Gesetz vom 7. Mai 1874, R. G. Bl. Nr. 50, wodurch die Bestimmungen zur Regelung der äußeren Rechtsverhältnisse der katholischen Kirche erlassen werden,
3. das Reichsvolksschulgesetz vom

14. 5. 1869, R. G. Bl. Nr. 62, in der Fassung des Reichsgesetzes Nr. 53 aus 1883,

4. das Gesetz vom 17. 1. 1870, L. G. und Vdg. Bl. Nr. 12, zur Regelung der Errichtung, Erhaltung und des Besuches der öffentlichen Volksschulen in Kärnten in der Fassung des Gesetzes vom 27. 10. 1871, L. G. und Vdg. Bl. Nr. 23,

5. die Salzburger Lehrerdienstpragmatik vom 16. 12. 1926, VB. G. Bl. Nr. 10,

6. das Gesetz vom 8. 2. 1869, L. G. und Vdg. Bl. Nr. 10, betreffend die Schulaufsicht in Kärnten,

7. das vom Kärntner Landtag bereits verabschiedete neue Kärntner Lehrer-geltungsgesetz,

8. die Gemeindeordnung für Kärnten, 9. der Brünner Vertrag vom 7. 6. 1920, B. G. Bl. Nr. 163 aus 1921 (Art. 17 bis 20),

10. außer den früher erwähnten Minderheitsgesetzen Estlands und Lettlands das Gesetz über die Volksschulen und privaten Unterrichts- und Erziehungsanstalten in der Tschechoslowakei vom 3. April 1919 — namentlich § 6 über die Tragung des Aufwandes für die tschechischen Schulen im deutschen Sprachgebiete durch den Staat und

11. die Verordnung des königl. ungarischen Unterrichtsministers vom 26. 8. 1923, Nr. 11078/1923 über die Schulen mit Minderheits-Unterrichtssprache und § 18 des Gesetzartikels 27 vom Jahre 1907.

Die unter 10. und 11. erwähnten ausländischen Gesetze sind in dem oben angeführten Handbuch „das Schulrecht der deutschen Minderheiten in Europa“ abgedruckt.

Dem vorliegenden Einbegleitungsberichte sind beigeschlossen: Die von der Schulkommission des Kärntner Landtages genehmigten „Grundzüge für die Regelung des slowenischen Schulwesens in Kärnten“ und die Schrift „Die Lage der Minderheiten in Kärnten und in Slowenien“, in welcher alle maßgebenden Fragen Kärnten betreffend verläßlich beantwortet sind.

Bemerkt muß werden, daß die Abschnitte III—V des Vorentwurfes lediglich Beamtendarbeit sind und es nicht feststeht, ob der Antragsteller und Berichterstatte Dr. Zeinitzer diese Abschnitte unverändert für seinen Vortrag annehmen wird, die Aussprache zwischen Dr. Zeinitzer und dem Verfasser findet bereits am 21. 2. 1927 statt, bis zu welchem Zeitpunkt Änderungen ohneweiters erfolgen können.

Klagenfurt, am 15. Februar 1927.
Dr. Ratzer.

Grundzüge

für die Regelung des slowenischen Schulwesens in Kärnten

1. Der slowenische Volksrat kann gegen bloße Anzeige in Kärnten Schulen errichten wo und wann er will.
2. Die vom slowenischen Volksrate errichteten Schulen sind öffentlich.
3. Die im Sprengel der Schule wohnhaften Gemeinschaftsmitglieder, deren Kinder die Schule besuchen, bilden eine Schulgemeinde.
4. Die Anstellung der Lehrkräfte kommt dem slowenischen Volksrate zu. Die Landesschulbehörde hat nur ein Einspruchsrecht im Sinne des § 48 R. V. G.
5. Bei der Begutachtung der Lehrpläne und der Auswahl der Lehrbücher an öffentlichen slowenischen Schulen kommen dem slowenischen Volksrate die Befugnisse der Landesschulbehörde zu.
6. Die pädagogisch didaktische Aufsicht führt der Volksrat durch einen ihm unterstehenden Fachmann, zu dessen Bezügen der Bund beiträgt.
7. Der Bund übt die Staatsaufsicht nur dahin, daß nichts gegen die Gesetze, nichts Unmoralisches und nichts Staatsgefährliches in den Schulen vorkommt.
8. Für Volksschulen mit 40 Kindern von Gemeinschaftsmitgliedern trägt das Land die Bezüge der gemäß § 11 R. V. G. notwendigen Lehrkräfte.
9. Die Ortsgemeinde leistet für den Sachaufwand der notwendigen (Punkt 8) slowenischen Volksschulen den nach der Schülerzahl sich ergebenden Teilbetrag des voranschlagsmäßigen Aufwandes der nichtslowenischen Volksschule für die Schüler aus dem Gemeindegebiete. Streitfälle entscheidet ein gemischtes Schiedsgericht.
10. Von den Mitteln, welche das Land privaten Bildungs- und Wohlfahrtsanstalten bewilligt, fließt der slowenischen Volksgemeinschaft der der direkten Steuerleistung ihrer Mitglieder entsprechend Teil zu.
11. Obergrenze aller Leistungen des Landes für die slowenische Volksgemeinschaft ist das Verhältnis der direkten Steuerleistung ihrer Mitglieder zu dem der übrigen Steuerträger im Lande.
12. Schulgeld kann eingehoben werden.
13. Für Ausgestaltung der Ausbildung slowenischer Lehrer an der Lehrerbildungsanstalt in Klagenfurt sorgt der Bund.
14. Über Streitigkeiten betreffend das Schulwesen entscheidet ein gemischtes Schiedsgericht.

K pogajanjem o kulturni avtonomiji

rinščina nima vrednosti, da je treba z umetno delitvijo in z vsem, kar spada zraven, spremeniti odnosno izbrisati narodno identiteto.

Priključek: Dva nemška teksta z dne 15. februarja 1927:

1. Einbegleitung zum Vorentwurf für ein Gesetz, betreffend die Selbstverwaltung der slowenischen Minderheit in Kärnten;

2. Grundzüge für die Regelung des slowenischen Schulwesens in Kärnten.

*

Einbegleitung

zum Vorentwurf für ein Gesetz, betreffend die Selbstverwaltung der slowenischen Minderheit in Kärnten.

Im Süden Kärntens, getrennt durch den Gebirgsgang der Karawanken von ihrem Hauptlande Krain, wohnen von altersher Slowenen in den politischen Bezirken Völkermarkt, Klagenfurt-Umgebung, Villach und Hermagor. Laut der amtlichen Zählung vom Jahre 1910 betrug die Zahl der Bewohner slowenischer Umgangssprache im heutigen Kärnten (ohne Mießtal und Kanaltal) ungefähr 66.000. Bei der Zählung vom Jahre 1923 bekannten sich noch 37.224 Personen, d. s. 10 % der Gesamtbevölkerung von Kärnten, zur slowenischen Sprache, aber bei den Nationalratswahlen des Jahres 1923 brachte es die slowenisch-nationale Partei in Kärnten nur mehr auf 9869 Stimmen, d. s. 5,9 % der gesamten abgegebenen Stimmen im Lande. Diese Abnahme erklärt sich nicht so sehr durch den Rückgang des Slowenischen als Umgangssprache, als vielmehr durch die Rückwanderung landfremder Slowenen nach der Volksabstimmung und dadurch, daß infolge der Abkehrung vom jugoslawischen Gedanken, vielleicht auch wegen der während der Zeit der Besetzung durch die Jugoslawen in den Jahren 1918 bis 1920 gemachten Erfahrungen, viele aus eigenem Antriebe dem Bekenntnis zum deutschen Kulturkreise gegenüber dem ihnen entfremdeten und nicht mehr so anstrengenswert erscheinenden südslawischen Kulturkreise Ausdruck geben wollten.

In Kärnten sind die Slowenen, die sich infolge ihrer abgeschiedenen Lage auch ihre alte Sprache unverändert erhalten haben, so daß darin ein großer Unterschied gegenüber dem heutigen richtigen Slowenischen festzustellen ist, in zwei Lager gespalten, nämlich in das Slowenisch-nationale und in das Deutschfreundliche. Die Slowenisch-nationalen haben sich erst einige Zeit nach der Volksabstimmung (10. Oktober 1920) wieder zusammengeschlossen, eine Reihe politischer, geselliger und wirtschaftlicher Vereinigungen gebildet und sind bei den Wahlen im Jahre 1923 als eigene Partei (Koroška slovenska stranka) aufgetreten, der es gelang, zwei Abgeordnete (Dr. Petek und Pfarrer Poljanec) für den Kärntner Landtag zu erringen.

Der geistige Führer der Partei der Kärntner Slowenen ist Dr. Petek, Arzt in Völkermarkt. Er ist auch der Vertreter der slowenischen Minderheit bei den Minderheitsskongressen und Vertreter der Beschwerde der Kärntner Slowenen beim Völkerbund wegen angeblicher Verletzung der durch den Staatsvertrag von St. Germain in Laye gewährleisteten Minderheitsrechte in Österreich, welche Beschwerde nach Einholung der Äußerung der österreichischen Regierung vom Völkerbund

gesetzlich geregelten Verfahren ausgetragen sind, die entsprechende Abhilfe bei der Landesregierung bzw. beim Landeshauptmann zu beantragen hat.

2. Wahl einer fünfgliedrigen Kommission von Landtagsabgeordneten, die unter dem Vorsitz des Landeshauptmannes die Frage der slowenischen Schule zu studieren und dem Landtage konkrete Anträge zu stellen hat.

In die Beschwerdekommision wurde der slowenische Abgeordnete Dr. Petek, in die Schulkommission Pfarrer Poljanec gewählt, der sich jedoch regelmäßig durch Dr. Petek vertreten läßt. Die Schulkommission trat am 4. Dezember 1925 das erstmalig zusammen und hielt bisher 7 Sitzungen ab. Die ersten Sitzungen waren mit den Ausführungen der Vertreter der einzelnen politischen Parteien über die Kulturautonomie im allgemeinen und die Schulautonomie im besonderen ausgefüllt und brachten langwierige Erklärungen Dr. Peteks, aus denen zu entnehmen war, daß er entsprechend den Beschlüssen der Minderheitsskongresse auch für die slowenische Minderheit in Kärnten die Kulturautonomie verlange, daß er aber nicht so sehr auf diese Autonomie, sondern darauf Wert lege, daß das Schulwesen in Kärnten durch Umstellung des Lehrplanes der utraquistischen Schulen, von denen es in Kärnten 86 mit 205 Klassen gibt, in die Richtung streng nationaler Erziehung der Jugend durch national gesinnte, auch ausländische Lehrer bei zwangsweiser Einbeziehung der Kinder der deutschfreundlichen (kärntner-treuen) Slowenen und bei Ausschaltung aller sprachlich anders eingerichteten Schulen im gemischtsprachigen Gebiete Kärntens, die Voraussetzungen für die Fähigkeit der Slowenen, sich national und kulturell zu verwalten, schaffe. Dr. Petek erklärte, er anerkenne den Begriff „deutschfreundliche Slowenen“ nicht. Jene Kreise, die dazu gerechnet werden, müßten sich entweder als Slowenen oder als Deutsche bekennen und zwar sei für dieses Bekenntnis objektiv die tatsächliche Umgangssprache des Einzelnen entscheidend, keineswegs eine unter mehr oder minder starkem wirtschaftlichen Druck abgegebene Erklärung der Betreffenden selbst. Dr. Petek sprach weiters den Eltern das Recht ab, darüber zu entscheiden, in welcher Sprache ein Kind erzogen werden solle, sondern verlangte unter Aufstellung eines Naturrechtes des Kindes „im Gegensatz zu Elternrechte“ die Sprache des Kindes als Zwangsunterrichtssprache.

Dem gegenüber haben sich alle anderen Mitglieder der Schulkommission dahin ausgesprochen, daß zwar den Slowenen grundsätzlich die volle Kulturautonomie zu geben sei, soweit die Sicherheit des Landes es nur überhaupt gestatte, aber nur denjenigen Slowenen, die sich als solche bekennen, weil man die behauptete, wenn auch nicht vorhandene Vergewaltigung der Slowenen nicht in eine solche der deutschfreundlichen und deutschen Bevölkerung im gemischtsprachigen Gebiete Kärntens umkehren dürfe. Die übereinstimmende Meinung der Mitglieder der Schulkommission mit Ausnahme Dr. Peteks geht dahin, daß das bestehende Schulwesen in Kärnten erhalten werden müsse, daß aber den Slowenen volle Freiheit zugesichert werde, sich ihr Schul- und Bildungswesen einzurichten wie, wo und wann sie wollen und daß das Land, ebenso wie die Gemeinden im Sinne der Bestimmungen des Staatsvertrages von St. Germain in Laye aus seinen Mitteln beisteuern müsse. Hier sei erwähnt, daß der Bestand der utraquistischen

Blagoslavljien Božič in srečna nova leta 1979 želi:

DR. PAVLE ZABLATNIK

REBHUHNWEG 28, CELOVEC

POLDE ZUNDER

ŽELEZNA KAPLA — REBRCA

Vsem našim gostom in prijateljem želimo
vesele božične praznike in srečno novo leto

GOSTILNA

KNABERLE-SEHER

VELINJA VAS

Vesel božič in uspeha polno novo leto 1979
želi prijateljem, znancem in vsem kulturnim
delavcem

NUŽEJ TOLMAJER

z družino

RADIŠE — CELOVEC

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi vsem znancem, prijateljem in odjemalcem

FIRMA ELEKTRO

SUPANC

BILČOVS

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi vsem dobaviteljem in kupcem

LESNA TRGOVINA

PETER OLIP

SELE—BOROVLJE

DIPL. ING. FRANC KATTNIG

ROŽEK — CELOVEC

Želim vsem prijateljem
in znancem
SREČNO NOVO LETOtajnica NSKS
MARIJA LOGAR

CELOVEC

Vesele božične praznike in uspeha polno
novo leto želi

ANSAMBEL

„HANZEJ ARTAČ“
z Milko Hartmann

DRUŽINA

VALENTIN HARTMAN

KLOPINJ

VSEM OBČANOM, ZNANCI
IN PRIJATELJEM

JANEZ KOLTER

slovenski občinski odbornik na Suhi

Z DRUŽINO

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO

DANICA

Šentvid v Podjuni

želi vsem znancem in prijateljem
vesele božične praznike in srečno
novo leto.Zahvaljujemo se vsem, ki so nas
pri gradnji našega kulturnega
doma podprli in nas še želijo
podpreti.

O d b o r

Vso ljubezen učlovečenega gospoda, ki
razsvetljuje pota našega življenja, želi
sodelavcem, prijateljem in znancemPokrajinsko vodstvo katoliške
mladine

IVAN CANKAR:

11

Podobe iz sanj

UGASLE LUČI

Kaj je res že jesen? Kaj je res nebo že nizko, mrzlo in megleno, listje velo na kostanju, senožet gola? Ali pa se je morda le mojega srca tehničar nagnila na črno stran? Zares, moje motne oči so morda le vame zamaknjene, strmé v ta pusti hram, ki je hladen in prazen kakor ob selitvi, strmé v bledega gosta, ki trka na moje duri, pa ga vidijo preplašene povsod, na nebu, na kostanju, na senožeti. Ker je tako, da srce nikoli ne gleda drugam, nego v ogledalo.

Rajni Resman, krasnobradi, mi je tožil nekoč, da v mladih ljudeh ni več navdušenja, ne več veselega, ponosnega razmaha, ne svetega ognja čudodelnega, ki gori s plamenom v duši, sije iz oči, greje in pali iz besed. Še je rekel, da se mu zdé obrazi otrok prezgodaj dozoreli, trudni in postarni, oči da so ugasle in kakor v jamah zasute, život da je ohlapen in sključen, brez kosti, korak omahujoč, klekajoč, glas šibek, ne smeja in ne pesmi nič. Rod, kakor da ga je prenasitenost ustvarila in lakot spočela. Poželenje mu odpira usta, ali gnus mu jih zapira. Za čednost ne vé, kaj da je, za greh pa je prelen in preslab. Smrt se bo začudila, kadar pride ponj, ker prišla bo po okostnik brez duše... To strahotno podobo mi je pokazal in kmalu nato je umrl.

Jaz, pravi sin tistega rodú, sem vedel, da gori s plamenom ogenj v moji duši, ker me je žgal in palil, da bi kričal od bolečine in sladkosti. Tudi sem vedel, koliko je ljubezni v meni; če bi žejne roké zajemale dan in noč, bi ne segle do dna. Ali umirajoče so videle smrt.

Kaj je res že jesen? ... Daj, tovariš, ki nisi bolan, posodi mi oči, da pogledam po pravici! Čeprav je že pust in hladen moj ubogi hram, čeprav že trka na moje duri blede gost, bi rad videl in občutil, da je sojena ta prezgodnja jesen le meni edinemu, drugod pa da prepeva še vesela pomlad... Ne, tovariš, tudi tvoje oči, ki so bistre in ne lažejo, tudi tvoje oči ne priklječejo pomladi v ta mrtvi gaj!

Vse luči so ugasle, vse pesmi so utihnile, mladosti ni več. Nad vso prostrano zemljo se je bila strnila dolga, dolga noč, nasula je nanjo strupene slane, nobenega bore cveta ni več... Po cesti grem in čeprav je leto šele v novembru in je sonce še toplo, me zebe v lica in v dušo. Kamor se ozre zbegano, žalostno oko, vidi čemerno jesen, vidi obnemogel, truden mrak. Koliko let ti je, ti golobradi fant? Sodim, da komaj sedemnajst. Pa so že odzorele in upale tvoje oči, so izžete tvoje ustnice, je oskrunjeno tvoje čelo in hripav tvoj smeh. Ali se je zmotilo spoznanje, da se je prelilo v posodo, ki še ni bila dodelana in pripravljena? ... Dekletce ti, kdo je potrgal šmarnice s tvojega čela, vijolice iz tvojih oči? Kdo je brezsrmano posegel v to negodno srce, s črno roko prevrnil oltar, ugasnil luč? Ah, nima lica in ne imena; še smrt ima ime; ta strahota, ki se je bila v dolgi, dolgi noči zgrnila na zemljo in na srca, ga nima.

Srečal sem fanta, ki sem ga nekoč poznal; nekoč, to se pravi pred nočjo, še včeraj. Pozdravil me je, kakor po-

zdravljajo starci; leno, komaj napol je iztegnil roko ter se nasmehnil samo z enim licem. Levo oko je imel prevezano s črnim trakom, desno je bilo kalno.

„Po kakšnih potih?“ sem ga vprašal.

„Kam neki? V krčmo!“

Tudi hodil je, kakor hodijo starci; klonil je glavo in pocincaval sunkoma z dolgim životom.

„Pripoveduj!“ sem ga prosil, ko sva sedela ob vinu. „Povej mi, kaj da si izkusil in kaj občutil! Saj te vse razodeva, da si v eni sami noči, morda v eni sami uri živel dolgo in strašno življenje.“

Pogledal me je začuden, nato se je nasmehnil postrani, le v kotu ustnic.

„Vsakdo bulji in izprašuje in si misli, da je tam bogvedi kaj posebnega! Pa je čisto navaden — šmir! Naravnost puščoba in dolgčas! Tam in tukaj, kamor stopiš in kamor pogledaš! Zdi se človeku, da je nekakšno prazen, votla posoda brez dna in pokrova; noč brez luči in brez temé... nič!“

Nenadoma se je zasmejal naglas.

„Nekaj pa mi je ostalo v spominu in se mi povrne vselej, kadar ugledam močnik na krožniku, ali kakšno tako vodeno, sivkasto zmes... Marširali smo noč in dan, dan in noč, da se Bog usmili... brez ceste in poti, čez polje in močvirje, kar dalje, kdo vé kam. Tovariš me je vodil za roko, zato ker nisem videl skoraj nič; levo oko mi je bilo izteklo, desno se je solzilo. Bolelo me ni posebno, tudi truden pravzaprav nisem bil preveč, samo lačen sem bil, lačen od sile, da bi jedel travo, če bi je kaj bilo. Naletela sva na kopico trupel, ki so ležala tam že morda tri dni. Po-
kleknila sva, pa ne da bi molila za uboge duše, temveč...

Peter Millonig:

Letos smo kar obilo praznovali. Najprej je Krščanska kulturna zveza obhajala 70-letnico obstoja (SPZ si je toisto štela v čast), nato je Naš tednik naznanjal bližajoči rojstni dan, ko je izpolnil tretje desetletje časnikarskega življenja. In sem pa tja nam je bilo tudi še kakšno drugo ugodje naklonjeno. Tako smo na primer zmagali razpravo o celovškem kulturnem domu, ko nam je ustavno sodišče potrdilo pravilnost našega stališča. Na Peči pa stoji slovenski televizijski oddajnik, ki prinaša domačo besedo na tiste ekrane, ki je dotlej še niso poznali.

Zakaj vse to naštevam? Zaradi naslednje značilnosti: veliko je go-

„tako“ kot mi hočemo da je, in vemo, da je prav.

V tej točki so slovenski marksisti bolj dosledni. Njih končni cilj je brezrazredna družba in sredstvo za doseg tega cilja revolucionarna omika, ker le revolucija dovede do takšne družbe. Tako je na primer za KPÖ-jevce samo po sebi razumljivo, kot pravijo, da se je uspeh revolucionarnega zadržanja odražal v celovških pcestnih demonstracijah in celo v sedmojuljski zakonodaji pod starim geslom: revolucionarni duh veje vsepovsod, tudi če ne veje. Pcestne demonstracije so bile dejansko nekaj pomembnega in osvežljivega. Toda, da bi moral biti „pohabljen“

sti in potrebo po razširjenju optimizma, čeprav bi tu bil veliko bolj upravičen, kot pri manjšinskem zakonu. Nasprotno! Samo misel, da bi bila KEL kaj prida, je že sakrileg. Dr. Apovnik pač ni njihov in „KEL“ ne njihova zamisel.

Osebo mislim, da ideologija kot jo KPÖ-jevci pridigajo, ne bo rešila slovenskega vprašanja. Grem še dlje. „Poideologiziranje“ manjšinskega problema se mi zdi nepotrebno. Kajti na Koroškem ne gre za par kapitalistov, ki zatirajo ekonomsko, politično in socialno vse prebivalstvo, temveč za poseben fenomen, kateremu pravimo „fašistična miselnost“ nasproti Slovincem. Proti njeni odstranitvi se je treba boriti in končno naj bi bil uspeh enakopravnost Slovincem in ne brezrazredna družba. Saj si človek ne boriš proti zatiranju, da si nakoplješ drugo. (Glej npr. zatiranje Makedoncev v „napredni“ Bolgariji.)

Obstaja vprašanje, kako enakopravnost doseči. Moj načrt je tale: Prvenstvena naloga nas čaka na šolskem in vzgojnem področju. Ohraniti moramo obstoječe dvojezične šole s tem, da je vedno dovolj otrok prijavljenih za slovenski pouk. Učitelji so naprošeni, da delujejo v to smer. Kulturni delavci in slovenski občinski odborniki so naprošeni, da učitelje v tem njihovem trudu podprejo. Ustanoviti je treba dvojezične otroške vrtce. Če jih država ne podpira, je naloga osrednjih organizacij, da priskrbijo denar za privatne otroške vrtce. Popoldanski privatni pouk slovensčine bi bil nadaljnja možnost za razširjenje materinščine. Sploh pa je naloga osrednjih organizacij, da zahtevajo uzakonitev obveznega dvojezičnega šolstva na Koroškem, kot smo ga poznali v povojnem času. Na podeželju bo treba načrtne mladinske vzgoje — v sklopu predavanja, tečajev, izobraževalnih dni.

Ponosni smo lahko na dom v Tinja. Še bolj bi bili ponosni, če bi imeli tak dom tudi v Rožu in na Zilji. Za jubilejna slavlja in proslave pa bi bil na razpolago celovški slovenski kulturni dom. Ustavno sodišče nam je dalo prav, ko smo se s celovško občino tožili zaradi gradbenega dovoljenja, ki ga nam ni hotela dati. Kljub temu ni zaznati od nikoder delavnosti, ki je potrebna za gradnjo take ustanove.

Politika naših voditeljev mora biti zanimivejša in pestrejša. Če nas Heimatdienst ravno ne lopne s ko-

lom po glavi, smo, zdi se, zadovoljni s samim seboj. Doslej je bila navada, da je avstrijska vlada diktirala manjšinsko politiko in naši predstavniki so se ji le — kot so pač vedeli in znali — uprli ali mučno privolili. Obratno naj bo: naši voditelji diktirajo manjšinsko politiko, tako da je avstrijska vlada tista, ki ji mučno privoli aile se ji upre. To zveni morebiti bahaško. Toda reči hočem edinole, da je premalo življenja v akcijah slovenskih političnih predstavnikov, da bi mogle vlado ali naše nasprotnike iznenaditi. To je, kar pogrešamo, in to je, kar pojmuje pod „aktivno politiko“.

Uspešna politika ne more obstajati brez uspešnih medijev, kot so to časopisi, publikacije, radio... Slovensko časopisje je treba dvigniti višje kvalitativno — to se pravi vsebinsko — in kvalitativno — to se pravi prodajalno — raven. Brez truda seveda ne bo šlo. Potrebujemo izurjen žurnalistični kader, ki bo pisal za Tednik, Vestnik, Nedeljo itd. Doseči moramo, da postane Nedelja povsem najboljši verski list Avstrije, Tednik in Vestnik pa politični glasili, ki veljata za najboljši v slovenskem zamejstvu.

Že nekoč sem v obliki članka objavil potrebo po ekonomski okrepitvi koroških Slovincem. Poleg šolstva stoji zame močno gospodarstvo na drugem mestu v vrstnem redu bodočih ukrepov. Podpreti moramo tiste Slovence, ki gredo v gospodarstvo, ker bodo nekoč oni delodajalci našim ljudem. Sami moramo izsolati tudi trgovce, kupčevalce nepremičnin, poslopij, podjetij in tovarn. Ker ekonomska moč vpliva na politično in če je ta močna, bo tudi naše vprašanje kmalu rešljivo.

Zelo je tudi važno, da gredo mladji Slovenci v svet, na dunajsko, graško, salzbursko in celovško univerzo in se tamkaj šolajo. Pri tem je važno, da pridejo, če je le mogoče, spet na Koroško nazaj in pomagajo pri graditvi pravične družbe s tistim znanjem in razširjenim duhovnim obzorjem, ki si ga človek v tujini, izven grede lastnih in včasih omejenih spoznanj, pridobi.

Na občinski ravni ustanavljajmo tam, kjer še ni slovenske stranke, slovensko stranko. Volimo svoje ljudi v občinske svete. Volimo svoje ljudi v okrajne svete. In volimo svojega predstavnika — kdorkoli pač bo — v deželni zbor, kjer bo priča naše politične krepkosti.

Bodimo tudi prisotni v farnih svetih, dekanijskih svetih in ohranjajmo in vzpostavljajmo dobre stike z avstrijskim klerom. Prav tako s slovenskim in tržaškim. Podpirajmo po svojih močeh slovenske župnike na podeželju, katerih prednikov je zasluga, da slovenski živelj še ni uničen.

Prav tako bi bilo veliko dobrega storjeno, če bi imeli poleg že obstoječe slovenske radijske oddaje še kakšno drugo ali celo več drugih. Nimamo na primer mladinske radijske oddaje — nekaj sličnega kot Ö-3 Musikbox — in drugih oddaj, kot „Im Brennpunkt“, „Der Schalldämpfer“, „Aufguß, bitte“ in tako dalje.

Poleg tega so važni stiki, ki jih gojimo z nemškim prebivalstvom — vzpostavljajmo prijateljskih odnosov med slovenskimi in nemškimi pisatelji, pesniki in umetniki (glej Messner-Turrini), med slovenskimi in nemškimi akademiki, profesorji, kulturnimi in socialnimi delavci, verskimi skupnostmi, cerkvenimi in kulturnimi društvi, med slovenskim in nemškim klerom, med slovenskim in nemškim delodajalcem in delojemalcem. Internacionalizacija našega vprašanja se bo vršila preko dobrih stikov, ki jih imamo do avstrijskih medijev (glej film „Fremde in der Heimat“) in tujih medijev (glej jugoslovanske peticije pri OZN). Pri vsem tem velja pravilo, da moramo biti odprti za podporo, ki nam jo nudi matica in preko tega za vsako podporo, ki prihaja od drugod, če nam je v korist.

Vseh teh predlogov (ki nikakor niso popolni) ne bomo utegnili uresničiti hkrati. Zato menim, da je najbolje, da napravimo tako imenovani „TRILETNI POLITIČNI PROGRAM“. Kako si to predstavljam? NSKS in ZSO se zbereta v tajni klavzuri, kjer izdelata omenjeni program za tri leta naprej. Tak program bi vseboval načelne in konkretne politične ukrepe. Bil bi seveda tako sestavljen, da hitre spremembe v političnem življenju nanj ne bi imele vpliva.

Če bi se obe organizaciji končno zedinili na tak program, bi ga objavili, če temu v posameznih primerih ne bi nasprotovali skupni interesi. Po petih letih bi bila javna razprava — v obliki kakih kulturnih dni — ali je načrt uspel. Če je uspel, kje da je, in če ni, kje da ni. In zakaj da ni uspel. Imeli bi kar dvojno korist. Prvič bi slovenski politični voditelji bili seznanjeni s (Dalje na 8. strani)

Načrt za jutri

vorjenja in lepobesednosti ob kakšnem uspehu, ki smo ga lahko za beležili zase, a vse premalo poznamo alternative, ki bodo snovale politični program prihodnosti. Krivda je na obeh straneh. Voditelji osrednjih organizacij očitno ne dajejo pravičnim zahtevam koroških Slovincem tiste vsebine, ki bi vsakomur v potankosti prikazala, v čem je zasnovana bodoča politična linija. Primanjkuje dolgoročnega načrtovanja jasnih koncepcij in zamisli. In predvsem njihove uresničitve. Toda tudi mi, ki podpiramo svoje voditelje v njihovem delovanju, smo sokrivi, da je ta nepri- loka postala značilnost. Kje smo bili s svojimi predlogi, ko bi jih naši voditelji potrebovali in kje smo sedaj, ko jih še potrebujejo, ker jih ne bi ta ali oni iz ljudstva oglasil, kot oseba ali organizacija, in dejal našim predstavnikom, kje da — po lastnem mnenju — še ni izvožene poti in kje da bi bilo dobro, da ojačimo svojo dejavnost?

Dejansko si človek le prepogosto priča nekakega poprečnega moralnega vzdušja, ki se posebno odraža v mišljenju „bo že nekako“. To ni res! Nikoli in nikdar ne bo „nekako“, temveč vedno le porazno, če se ne bomo trudili, da bo

zakon ravno rezultat revolucionarnega vzpona koroških Slovincem, ni prav nič pomirljivo, kajti potlej bi morali priznati klavnost tega podviga. Ako bi ta namreč bil uspešen, bi bil tudi zakon uporaben. V tej obliki pa to seveda nikakor ne more biti. Je pa trohica resnice v tem premišljevanju: manjšinski zakon ima vsaj pičlih par pozitivnih določil, zaradi česar naj bi bili optimistični in ta optimizem razširili (po nemško bi se reklo: Verbreitung eines Zweckoptimismus). Kot primer: ne bomo šli trgati tistih dvojezičnih tabel, ki nam po tem slabem zakonu pripadajo. Ker bi to pač bilo neumno — čeprav zakon kot takšnega odklanjamo. Sedajle se razgali vsa neverodostojnost KPÖ-jevskega razlaganja: v danem primeru naj bi izluščili pozitivno iz splošne neuporabnosti. Na misel mi pride KEL. Jaz si lahko dobro predstavljam, da bi bil dr. Apovnik kot zastopnik slovenskih interesov v deželnem zboru koristen. Zelo koristen. In čeprav KEL kot stranka ni „uporabna“, ker nima funkcije stranke, temveč predstavlja le skupek enakega zanimanja in truda: spraviti v deželni zbor Slovence! KPÖ-jevci v tem primeru niso čutili potrebe, da bi izluščili pozitivno iz splošne neuporabno-

ker danes je žeganje, jutri bo svatba, pojutrišnjem god. Ali zadaj, tam čisto zadaj je skrita kamrica, ki nobeden med vsemi glasnimi gosti ne vé zanj; tesna je, prazna in gola, ena sama podoba visi na sivi steni, pred njo gori večna luč. Gospodar odklene kamrico, stopi vanjo s trudnimi koraki, s povešeno glavo, tišine, samote in bridkosti željan. Prikloni se pobožno pred sveto podbo, prilije olja večni luči; njegov obraz je čisto drug, nego je bil zunaj, ves miren je, kakor obžarjen od božjega plamena, ki gori globoko v duše dnu. Ta tesna, gola kamrica je njegov pravi dom, ta podoba na sivi steni je njegovo pravo bogastvo; vse drugo, vse, kar se bučno in pisano razmahuje tam zunaj, je praznota, je nečimrnost, je trenutek, ki gre mimo kakor bežen veter, brez oblike, brez duše, brez sledu in spomina. Če bi tega edinega bogastva ne bilo, te kamrice, ki nihče ne vé zanj, te svete podobe, ki se je bila nekoč prikazala njegovemu življenju, kakor se prikaže zašlemu popotniku znamenje v samotni, bilo bi mu boljše, da bi se koj napravil iztesat si posteljo iz sedmih desak: pet podolž, dvojje počez.

Tudi je na svetu takih še več, ki nimajo navidez komaj, kamor bi položili glavo, pa so imenitniki nad vsemi drugimi. Njih zaklenjena kamrica ni več ponižna kamrica, temveč je gosposko domovanje, vse do vrha natlačeno z nezasišanim bogastvom. Tujec, ki gre mimo, vidi beraško bajto, še ne sluti sijaja, ki se varno zaklenjen skriva pod slamnato streho in za razpalim zidom. Srečni berač nosi dan za dnem polno naročje novih dragocenosti na ogromni kup, in kamrica, ki ni kamrica, se mu širi in dviga v brezkončnost. Kamorkoli pogleda, česarkoli se dotakne, nebo in zemlja, misel in spomin, človek in duh, mušica, pajek

in žaba, vse mu je vselej samo suho zlato in je za zmemrom njegova nepreklicna last. Kadar umrje, je zadremal kralj in veličastvo njegovo se napoti z velikim spremstvom in silnimi tovari po zlatih stopnicah.

Mnogo jih je med nami, da se ne zavedajo tiste svoje prave lastnine, ki je zares in brez pridržka njihova, samo njihova in nikogar drugega na svetu. Ob težki uri, ko duša klone, tava slepa, stoji že omahujoča kraj brezna, ob tej težki uri se prikaže iz mrakov bela roka, se rahlo dotakne oči, da izpregledajo, in iz noči se izvije svetlo jutro, in brezna ni več, in nebo je visoko in na nebu je sonce in pod soncem je ravna bela cesta in ob cesti je prijazen dom. Čegava je bila blagoslovljena bela roka, odkod? Trenutek je bil, ki se je povrnil; spal je na dnu in se je vzdubil ob pravem času; bil je spomin na skromen dogodek, vesel ali žalosten, prijeten ali zoprn, — ker ne v plamenu, v očeh je luč, — spomin na en sam obraz, na eno besedo, na misel, ki je nekoč, pred zdavnozdašnjimi leti hipno in tiho spreletela dušo, morda celo spomin na en sam smehljaj, ki je kdovekje in kdovekdaj blisnil mimogredé preko neznanega lica. V tem dogodku, na tem obrazu, v tej besedi, misli, v tem smehljaju na tujem licu se je mahoma razodelo vse, kar je tostran in onstran življenja razodetja vredno. Tako je stopil človek slep v zaklenjeno kamrico, ki še sam ni vedel zanj; in ko se je povrnil iz nje, je videl, je bil očiščen v kopeli veselega spoznanja, je bil utrjen v veri vase in v dobroto svojega bližnjega, je v srcu občutil in v pameti premeril veliki pomen in silno važnost dneva, ki je senca večnosti. To je priča naš njegov obraz.

(Dalje prihodnjič)

ZAKLENJENA KAMRICA

Vsak človek, tudi najsiromašnejši, ima v hiši svojega življenja posebno kamrico, za katero nosi ključ zmerom s seboj in ga ne posodi nikomur. Gostu odpre gosposko izbo, prijatelju klet, popotniku svisl; te kamrice pa še bratu ne. Tudi sam prestopi njen prag le ob največjih praznikih, ob urah usodnega spoznanja, najvišjega veselja, najgloblje žalosti in v predsmrtnem strahu. Vanjo spravi, kar je kdaj od srca ljubil.

Marsikdo ima sila prostrano, z vsem posvetnim bogastvom ozaljšano domovanje; široke stopnice so odete s preprogami, vitki stebri so od belega marmorja, dvorana se vrsti za dvorano, bleščé se v zlatu; in v parku, na vrtu, na stopnicah, v dvoranah in izbah je prazniških gostov brez števila; vesela in mlada so lica, bistre oči, rosne od sreče, in vsepovsod je pesem in smeh in ples;

Razstava o slovenskih izseljencih na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu — Odlikovanje gimnaziji in dijakom

„Kar morete nesti, smete vzeti s seboj“

● Prva žrtev nacizma med koroškimi Slovenci je bil škocijan-ski župnik Vinko Poljanec. Lotos, 24. avgusta, je poteklo 40 let od njegove mučeniške smrti. ● Duhovniki in drugi izobraženci so morali kot prvi v zapore, kacete, mnogi so bili izgnani iz dežel, tako na primer oče Slovenske gimnazije, njen prvi ravnatelj dr. Joško Tischler.

UDARIL BOM PASTIRJA...

Najprej so nacisti udarili pastirja, da bi čim prej mogli razgnati in uničiti čredo. Načrti so bili pripravljeni, na Koroškem so jih skuhal, ne v Berlinu, do potankosti so popisali in „ugotovili“ vse Slovence. Po napadu na Jugoslavijo aprila 1941 so nacisti in fašisti bili prepričani, da imajo „v rokah“ usodo celega slovenskega naroda. Zapisali so ga smrti. Na južnem Štajerskem so začeli z množičnim izseljevanjem in uničevanjem. Na domove izgnanih Slovencev so poklicali kočevske Nemce, ki so jih, nacisti, sami izgnali iz stare domovine, jih spravili „domov v rajh“ (heim ins Reich), ker je Kočevje spadalo „po novi ureditvi“ pod fašistično Italijo.

Z množičnim izseljevanjem koroških Slovencev so nacisti začeli aprila 1942. 14. in 15. aprila so pregnali z domov okoli 300 slovenskih družin, jih stlačili v zbirno taborišče v Žrelec pri Celovcu, od koder so jih zavlekli z železnico (živinski vagoni) v Nemčijo, v altrajh.

DELO DIJAKOV

Za državni praznik 1978 je Ministrstvo za pouk in umetnost objavilo odlok o akciji „Dijaki raziskujejo sodobno zgodovino“ (Schüler forschen Zeitgeschichte). Te akcije so se udeležili tudi dijaki 7. b razreda Slovenske gimnazije v okviru pouka o politični vzgoji, ki jo poučuje razredničarka dr. Dana Zwitter Tehovnik (izseljena mamina družina iz Borovlj in stričeva iz Zahomca). Lotili so se raziskave o izseljenstvu 1942—1945 in začeli pripravljati razstavo. To poglavje je tem bolj potrebno bolj skrbnega pregleda, saj je iz izseljenških družin kar 29 odstotkov sedanjih dijakov Slovenske gimnazije, izseljena sta bila ravnatelj dr. Reginald Vospersnik in profesorica dr. Marija Spieler, od prvih maturantov 1963 sta se rodila v izseljenstvu Mirko Isop, zdaj župnik v Škocijanu, in Ančka Olip, zdaj poročena Wurm, iz Železne Kaple. Dijaki so bili za svoje delo nagrajeni od ministrstva z nagrado 2000.—šilingov, pet (Tatjana Feinig iz Sveč, Cecilija Miškulnig iz Branče vasi pri Bilčovsu, Berta Piskernik iz Lobnika pri Železni Kapli, Ilka Vavti iz Železne Kaple ter Tomo Weiss iz Šentjanža v Rožu) pa se jih je udeležilo zadnji teden pred Božičem na Dunaju seminarja o sodobni zgodovini.

NAROD, KI SE ZAVEDA SVOJE ZGODOVINE

Razstavo, ki so jo dijaki pripravili skupno z razredničarko, so odprli v petek, 16. decembra, v avli Slovenske gimnazije.

Pozdravne besede je spregovoril ravnatelj dr. Vospersnik, ki se je zahvalil dijakom za njihovo de-

lo ter še prav posebej opozoril na bridko usodo našega naroda v tistem času, „ko je kruta roka s kljukastim križem ukazala stotim družinam, da naj zapuste rodni dom“. Zatem je pozdravil poslednjega predsednika Deželnega šolskega sveta Karla Kircherja, vodja manjšinskega šolskega oddelka vladnega svetnika Rudija Vouka, nadzornika dr. Valentina Inzka, deželne šolske nadzornike Alfreda Scherbantina, dipl. trg. Hellmuta Huberja in Hansa Lacha, predsednika združenja staršev na Zvezni gimnaziji za Slovence Ignaca Domeja, bivšega ravnatelja dr. Pavla Zablatnika in višjega vladnega svetnika dr. Pavla Apovnika.

„Ta pogled v našo skupno zgodovino, v bridko osebno usodo marsikaterega vaših sorodnikov, morda celo staršev, naj nam bo vsem opomin in bodrilo, da vodi vstaja človeka proti človeku, deželana proti sodeželanu v pogubo. Zame osebno in za moje sotrpine so z aprilskimi dnevi leta 1942 in z dolгими dnevi in dolгими nemškimi nočmi tja do razsula velenemških sanj leta 1945 povezani bridki spomini tujine. Za vas je vse to del naše skupne večstoletne zgodovine. Brez nje tudi ne bi sedeli v udobnem šolskem poslopju in kovali boljše bodočnosti. Zavedajmo se tega vsi! Nova, demokratična Avstrija je mogla rasti zlasti tudi na stiskah vseh tistih, ki tedaj niso klonili. Naj bo rezultat ogleda te razstave pri vas trden sklep: Bodimo kritični, razsodni, usmerjeni v bodočnost sprave in razumevanja. Vse to nam nalaga tudi avstrijska šolska zakonodaja. In za to gre našim sedmošolcem in njihovim razredničarkam ter vsem, ki so na katerikoli način svoje prispevali pri pripravi te dokumentacije, iskrena zahvala,“ je zaključil svoj nagovor ravnatelj Vospersnik.

Predsednik Kircher je v svojem nagovoru poudaril pomen akcije „Dijaki raziskujejo sodobno zgodovino“, se zahvalil dijakom in razredničarki za delo in tudi čestital za nagrado in odlikovanje Slovenske gimnazije.

PROSKRIPCijske LISTE

Razredničarka dr. Dana Zwitter Tehovnik je na kratko orisala, kako se je akcija razvijala, kako in kje so zbirali material. Zahvalila se je izseljencem, ki so dali na razpolago osebne dokumente in druge stvari raznim ustanovam, učencem, ki so sodelovali pri šolski anketi o izseljencih, dr. Tonetu Ferencu, ki je opozoril na zanimive zgodovinske vire, vsem, ki so zbiranje materiala tudi denarno in z nasveti podprli ter ravnateljevi sekretarki Marici Flödl za dodatno delo zaradi raziskave. Po ugotovitvi, da je snov o slovenskem izseljenstvu 1942—1945 „žal sploh doslej znanstveno le pomanjkljivo obdelana,“ je nadaljevala dr. Dana Zwitter-Tehovnik: „Posbno me veseli, da smo s svojim prikazom tudi nekoliko izvirni:

— Naši dijaki so samostojno izdelali prvo karto taborišč koroških izseljencev v rajhu.

— Anketa je nov doprinos k znanju o družinah dijakov naše šole in njihovi usodi po izselitvi.

— Predvsem pa nam je uspelo prikazati nekaj le delno poznanih ozioroma še neobjavljenih dokumentov: na primer seznam prebivalcev občine Vovbre, ki so se priznali ob ljudskem štetju 17. maja 1939 za Slovence, in proskripcijsko listo s

podrobno politično ocenitvijo teh oseb, ki je služila kot osnova za izselitev.

S tem je neovrgljivo dokazano, da so se dolgo pred dnem izvedbe izvajale podrobne priprave in izbira žrtev, oboje pa na Koroškem in ne v centralah rajha.

— Nadalje moremo prikazati glavnega krivca in organizatorja tega zločina z dokumenti, ki jih je pisal sam ali pa potrjujejo njegove dvomljive zasluge pri utrjevanju nacizma in uničevanju slovenskega življa na Koroškem. SS-Standar-

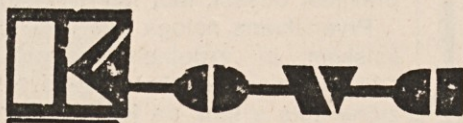
hvalujemo prepustitvi tega dokumenta družbi Josefa Friedricha Perkoniga, ki ji za to izrekamo najlepšo zahvalo.

Želela bi, da bi doprineslo naše delo in razstava k bolj objektivnemu ocenjevanju težkega obdobja zgodovine koroških Slovencev, končno pa k spoznanju, da nasilje ne more reševati vprašanj sožitja narodov in ljudi po svetu.“

Med skromno slovesnostjo je prebrala Mirjam Šlemic pesem Franca Oniča Izseljena hiša, Marko Lesjak pa izveček iz Perkonigovega pisma gauleiterju Friedrichu Rainerju; Tatjana Feinig je zaigrala na klavir nekaj narodnih in ponarodelih melodij, tako npr.: „Kaj ti je, deklica?“

„Lesen, rechnen, Zähne putzen.“ Razstavljena dokumentacija, nepopolna, kot je, je pretresljiv prikaz divjih grozot, ki so v tistih aprilskih dneh in v naslednjih treh letih, treh mesecih in treh dnevih zadele slovenske izseljence. Fotografije, pisma, izkaznice, izseljenške značke (npr. št. 0132, Frančiška Borovnik iz Borovlj), povelja nacističnih veljakov (npr. Himmlerjev

*Posebnost je boljša, kajti navadno imajo mnogi!
Zaradi tega rajši takoj h*

Sem po kuhinje!

PODGERBERK — ST. KATHREIN
Skofiče/Schiefling
Tel.: 0 42 74 - 29 55 18
Celovec/Klagenfurt
Rothauerhaus
Tel.: 86 2 92

tenführer Maier-Kaibitsch je po teh dokumentih tudi brez priznanja kriv z vso težo pred zgodovino.

— Nasprotno pa z zadovoljstvom objavljamo tudi redek glas obsodbe tega nacističnega zločina nad koroškimi Slovenci: najbolj znani in priznani koroški pisatelj Josef Friedrich Perkonig je v tistih temnih dneh napisal protestno pismo gauleiterju Koroške, v katerem obsoja nasilje in izreka besede priznanja slovenskemu človeku in njegovi kulturi.

Da sedaj poznamo neokrnjeni tekst iz pisateljevega rokopisa, za-

govskega pisma gauleiterju Friedrichu Rainerju; Tatjana Feinig je zaigrala na klavir nekaj narodnih in ponarodelih melodij, tako npr.: „Kaj ti je, deklica?“

„Lesen, rechnen, Zähne putzen.“ Razstavljena dokumentacija, nepopolna, kot je, je pretresljiv prikaz divjih grozot, ki so v tistih aprilskih dneh in v naslednjih treh letih, treh mesecih in treh dnevih zadele slovenske izseljence. Fotografije, pisma, izkaznice, izseljenške značke (npr. št. 0132, Frančiška Borovnik iz Borovlj), povelja nacističnih veljakov (npr. Himmlerjev

Skiopitično predavanje z barvnimi dia-pozitivni

„POTOVANJE PO POLJSKI“

Prireditelj: SPD „Jepa-Baško jezero“ v Ločah
Kraj: Pušnik v Ločah
Čas: petek, 5. 1. 1979, ob 19.30
Predava: prof. Štefan Pinter

odlok od 6. II. 1943, v katerem je točno označeno celo območje izseljevanja, in povelje, da se smejo otroci slovenskih izseljencev učiti samo računati, brati, zobe umivati, časopisna dokumentacija (npr. Kärntner Zeitung od 11. 10. 1943, ki objavlja Rainerjev govor na 10. oktobrski proslavi, pri kateri je gauleiter med drugim dejal: Die Kärntner Windischen haben zum überwiegenden Teile erkannt, wohin sie nach Abstammung, Kultur und Geschichte gehören, nämlich zum Deutschtum... Koroški vindišarji so večidel spoznali, kam spadajo po pokolenju, kulturi in zgodovini, k Nemcem namreč...), knjige. Želo zanimiva je karta taborišč: Rehnitz (danes Poljska), Rastatt, Ettlingen, Gerlachsheim, Schwarzenberg, Windsheim, Frauenaurach, Hagenbüchach, Hesselberg, Wernfels, Weisenburg, Eichstätt, Buch-Iltertissen, Markt Rettenbach. Prikazan je faksimile omenjenega Perkonigovega pisma, prikazane proskripcijske liste, prikazana dokumentacija o procesu proti zločincu Maier-Kaibitschu leta 1948. Edini je moral za svoje „zasluge“ sedet, a kazen je bila vse premila, kajti zločini so bili pregrozni.

Marsikdo je pri ogledu razstave spoznal na fotografijah samega sebe, svoj starše, brate, sestre, druge sorodnike in znance. Na fotografijah so prikazani prvi ravnatelj dr. Joško Tischler, ravnatelj dr. Reginald Vospersnik in profesorica dr. Marija Spieler, videti je med prvimi maturanti Mirka Isopa in Ančka Olip, por. Wurm, rojena v izseljenstvu, kamor so njune starše izgnali tisti, ki danes spet uničujejo mirno sožitje v deželi, ki danes spet sestavljajo proskripcijske liste, ki danes spet oznanjajo svoj rjavi rasizem, svoje oznanilo o večvrednosti nemške rase in kulture. Marsikoga, žal, je videti med izseljenci, ki se danes svojega slovenstva sramuje, ali pa se je celo dal vpreči v protislovenski voz.

Pretresljiva, srhljiva razstava, da, a prepotrebna. Gotovo bi se dala še razširiti. Lahko bi postala osnova celovitemu znanstvenemu prikazu o tem mračnem obdobju. Želeli bi, da se tisti dijaki in dijakinje, ki so sodelovali z mladostno zavzetostjo pri pripravi razstave, ne bodo „odtujili“ tej snovi, temveč še delali naprej. Čas je že pozen. Precej izseljencev, pričevalcev je že odmrlo. Treba je zbrati, kar je še. Treba je oživiti spomine, jih zapisati, kot je to napravil Franc Rehsmann s knjigo „Rod pod Jeko“. Izseljevali so Slovence od Labota do Šmohorja, od kapelških grap do Kostanj, priznali so — za slabo stvar — celo naselitveno območje koroških Slovencev. Pozna ga tudi sedanja Avstrija, naj ga končno prizna za dobro stvar.

Jože Wakounig

Načrt za jutri

(Nadaljevanje s 7. strani)

točnim načrtom, ki so ga primorani izpolniti (kar bi bilo tudi zato lažje, ker so se poprej na eno stvar, na konkretno stvar zedinili) in drugič bi Slovenci na podeželju in v mestih že v naprej vedeli, kaj lahko pričakujejo, da bo storjenega. V tem je moč, opora in zagon za vsakega posameznika, če rešuje probleme vsak na svojem položaju. Precej bi opazili in tudi čutili večjo povezanost z voditelji in oni z nami, monolitčnost in vsklajenost v političnem nastopu, kar bi naše nasprotnike nemalo iznenadilo. Prav v tem vidim prihodnost narodne politike. Ker takšna prihodnost je konkretna, jasno začrtana in zapisana.

Nam vsem je za to, da uspemo. Kaj čakamo torej?

Godota gotovo ne bo.

Blagoslovljen Božič in srečna nova leta 1979 želi:

Vesele BOŽIČNE PRAZNIKE ter
uspešno NOVO LETO želi vsem
odjemalcem in prijateljem

Franc Tomasch

TRGOVINA S ČEVLJI
IN POPRAVILA

PLIBERK

ŠT. LIPS pri DOBRLI VASI

ELEKTROPODJETJE

Ing. Anton Schlapper

ŠT. JAKOB V ROŽU

Vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem
in znancem želi vesele božične praznike
in srečno novo leto

ADEG-trgovina in trafika

Gasper Ogris-Martič

BILČOVŠ, telefon 22 51

DRUŽINA

BISTRICNIK

OBIRSKO

VESELE
BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO
NOVO LETO 1979
želi

Vsem prijateljem, znancem, izseljencem
in cenjenim gostom želi

DRUŽINA

**SMRTNIK,
gostilna FRANCL**

Korte pri Železni Kapli

Vsem
svojim prijateljem želi vesele praznike
in srečno novo leto

Franc Mertel

BRNCA pri BELJAKU

Vsem gostom in prijateljem

družina GABRIEL
gostilna

ŠT. JANŽ v Rožu

MIZARSTVO

Hanzej Gabriel

ŠT. JANŽ V ROŽU

Tel.: 0 42 28 - 2400

DRUŽINA

KARGL

Bače ob Baškem jezeru

DRUŽINA

WERNIG, pd. Jirh

Kočuha

DRUŽINA

WINKLER

Ulm — Gozdanje

Veliko notranjega miru, veselja in ljubez-
ni želi

HANZEJ OLIP

Župni upravitelj v Šmarjeti v Rožu

LOVRO PETRIČIČ

župnik

Št. Ilj ob Dravi

Dr. Anton Samonig

živinozdravnik

Tel. 0 42 76 - 31 76

Škofiče 129

Blagoslovljene božične praznike ter
srečno novo leto želi
trgovina

Krivograd

Šmihel nad Pliberkom

Vsem odjemalcem in znancem želi
vesele praznike

MIZARSTVO

Kofler

ŠT. PETER pri ŠT. JAKOBU v ROŽU

Vsem izseljencem in znancem

družina PEVCAR

DRABUNAŽE

Vsem prijateljem in znancem

družina ROPAC, pd. HANZEL
LOČE — ŠT. ILJ ob DRAVI

NIKO MARKTL

župnik

v ROŽEKU

Vsem gostom, sorodnikom, znancem
in prijateljem

gostilna RASTOČNIK

KOPRIVNA pri ŽELEZNI KAPLI

tesarstvo

Franc Gasser

BILČOVŠ — LUDMANNSDORF 28

Telefon (0 42 28) 21 05 18

ANTON GORŠEK

župnik

ŠT. PETER na VAŠINJAH

NIKO KRIEGL in družina

ZAHOMEC

Vsem sorodnikom in znancem

družina SAFRAN, pd. POMOČ

BILČOVŠ

FLORIJAN ZERGOI

župnik

KAZAZE

Družina GREGORN

DULE pri ŽITARI VASI

SIMON WUTTE

župnik

v ŽVABEKU

Vsej duhovščini in vernikom
pliberške dekanije želi blagoslovljen
Božič in obilo milosti in sreče v novem
letu

DEKANIJSKI URAD

v ŠMIHELU pri PLIBERKU

FRANC KRIŠTOF

župnik

ŠT. VID v PODJUNI

Vsem obiskovalcem

ŠTEKLNOVE GOSTILNE

v GLOBASNICI

Preč. gg. sestram, duhovnikom,
rojacom in faranom

VILKO PIPP

župnik

ŠMIKLAVŽ ob DRAVI

Vsem prijateljem in znancem vesele
praznike in srečno novo leto 1979

Zerzer - Beguš

trgovina

SVEČE

Družina

Prof. JOŽKO HUTTER
GLOBASNICA

Vesele božične praznike
in zdravo novo leto 1979
želi vsem poslovnim prijateljem
in znancem

gregor kapus

BILČOVŠ, tel. 0 42 28 - 22 38

Centralne kurjave
sanitarne in vodovodne naprave

DRUŽINA

PETER OLIP

SELE

MATEJ IGERC
župnik

na SUHI

Vsem sorodnikom, znancem in
prijateljem

družina ZABLATNIK
BILNJOVS

FRANC HUDL
župnik

KAPLA ob DRAVI

Vsem cenjenim odjemalcem
in znancem

želi vse dobro za Božič
in srečno novo leto 1979

Družina

URBAS

VELIKOVEC

DRUŽINA

WUTTI

DOLE pri BRDU nad ŠMOHORJEM

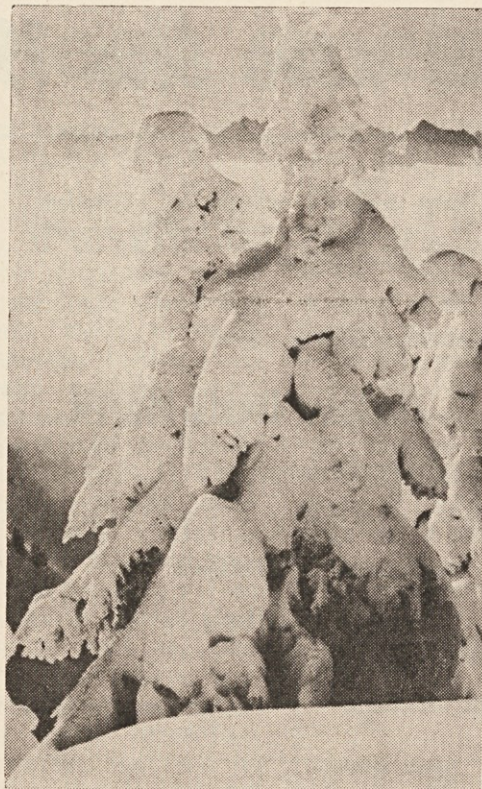

Vsem dragim znancem, dolniskim
romarjem in dobrotnikom se zahvaljuje
in želi vse dobro za Božič in novo leto

ŽUPNI URAD POKRČE

KUNČEVA DRUŽINA

STARA VAS 4, ŠT. LIPŠ

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO
želi vsem znancem in prijateljem

Dr. PAVEL APOVNIK
z družino

VELIKOVEC

Vsem cenjenim gostom, znancem
in prijateljem se zahvaljuje za dosedanje
naklonjenost in se priporoča

GOSTILNA

Kovač

OBIRSKO

Willibald Wurm

mesar in prekajevalec

9134 EISENKAPPEL - ŽELEZNA KAPLA
Telefon (04238) 223

FRANC BRUMNIK
prošt

v DOBRLI VASI

DRUŽINA KEŽAR

HORCE PRI ŠT. VIDU

Faranom na Bistrici in v Gorjah

STANKO TRAP
župnik

BISTRICA na ZILJI

DELAMO PO ŽELJI
PO MERI
PO UGODNI CENI
TOREJ SPLAČA SE, PRIDITE NAS
OBISKAT

ŽENSKI MODNI SALON

Brigita Županc

ŽELEZNA KAPLA 116, Tel. (04238) 341

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO

JEPa-BAŠKO JEZERO

želi vsem sodelavcem, prosvetašem in
prijateljem društva blagoslovljen BOŽIČ
in mnogo uspeha in sreče v NOVEM
LETU 1979.

ŠMONOVA DRUŽINA

ŠT. GANDOLF pri KOTMARI VASI

MIRKO ISOP

župni upravitelj
v ŠKOCIJANU

DRUŽINA

ŽMAVCER

na RICINJI

NOČNIK-ova družina

ŠT. ILJ ob DRAVI

RIBIČEVA DRUŽINA

Bela pri Železni Kapli

DRUŽINA

JANEZ MIKL

PEČNICA

Vsem dragim gostom, odjemalcem, so-
mišljenikom, prijateljem in znancem želim
v novem letu mnogo sreče v zdravju in
zadovoljstvu

TRGOVINA

Janko Ogris

BILČOVŠ

ŠTEFAN MESSNER

župnik

ŽELEZNA KAPLA

Vsem sorodnikom in znancem družina

JOŽE URANK, pd. KAVH

ENCELNA VAS

Vsem sorodnikom, znancem in
prijateljem želi blagoslovljen Božič
in srečno novo leto 1979

družina PRESCHERN

LOČE ob BAŠKEM JEZERU

Dr. Kristijan Puschnig

živinozdravnik

ŠT. JAKOB v ROŽU

Vsem svojim odjemalcem želi vse
dobro za BOŽIČ in NOVO LETO

Maks Micheuz

trgovina

ŽELEZNA KAPLA

DRUŽINA

MILLONIG

DRAŠČE V ZILJSKI DOLINI

FRANC ZABAVNIK

BRDO pri ŠMOHORJU

Vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem
in znancem želi vse dobro za Božič in
za novo leto 1979

Peter Hribernik

mizar

ŽIHPOLJE

Vsem obiskovalcem gostišča, restavracije
in kegljišča

Juena

(Lastnika L. in H. GREGORIČ)

pri GLOBASNICI

Vsem cenjenim odjemalcem,
znancem in prijateljem
želi blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto

**Franc
STERN**

ESSO-ČRPALKA ZA BENCIN

ŽELEZNA KAPLA
Telefon 0 42 36 - 305

Želim vsem prijateljem
in znancem
SREČNO NOVO LETO

tajnica NSKS
MARIJA LOGAR

CELOVEC

*Vesele božične praznike -
srečno in uspešno leto
1979 želi jo:*

RUTAR CENTER

LASTNIKI IN SODELAVCI

Podjunska
trgovska družba
BRATJE RUTAR & CO.
Dobrla vas

Jauntaler
Handelsgesellschaft
Geschwister
RUTAR & Co.
Eberndorf

EMILIJAN in MARA
RUTAR
poslovodja
Dobrla vas
tel. 04246-2184

FRANC RUTAR
HOTEL, TRGOVINA, TAVERNA,
KOPALIŠČE
Dobrla vas - Lido
tel. 04236-2220

TRGOVINA
ELFI RUTAR
Lovanke

VLADIMIR in MARIJA
RUTAR
GOSTILNA IN TRGOVINA
Žitara vas
tel. 04237-237

ANTON in AGNEZ
RUTAR
Št. Vid v Podjuni
tel. 04239-523

SUPERMARKET
OB KLOPINJSKEM JEZERU
tel. 04239-431

ŠTEFAN in LJUDMILA
SIENČNIK
MOBIL ČRPALKA, GUME,
BATERIJE, KOLESA
ŠTEFAN in PEPCA
SIENČNIK
AVTOBUSNO IN TRANS-
PORTNO PODJETJE
Dobrla vas
Tel. 04236-2219

NORCA REPRO
KLISEJI
FILMI 28
OFSETTISK
SITOTISK
LINDENGRASSE 59
9020 CELOVEC
TEL. 04222/86096

ZNAK PRIČA O KVALITETI TVRDKO

Vesele božične praznike in srečno novo
leto želi vsem gostom in prijateljem
naše hiše

hotel-restavracija
BREZNIK

Pliberk

DRUŽINA

JANKO TOLMAJER

Radiše

Vsem tečajnikom, dobrotnikom in
prijateljem Doma v Tinjah želi
blagoslovljene božične praznike in
srečno novo leto 1979 ter do svidenja
pri tečajih in duhovnih vajah

Jože Kopeinig

Slomškovi častivcem, dobrotni-
kom in sodelavcem postopkov (ra-
zen Slomškovega še Baragov, Voš-
njakov in Gnidovčev) za prištet-
je k blaženim in svetnikom doma, v
zdomstvu in zamejstvu — posebno sti-
skanim ali težko bolnim **BLAGOSLOV-
LJEN BOŽIČ, ZDRAVO NOVO LETO**
1979

MSGR. FRANČIŠEK H. ŠEGULA
postulator v Rimu

Vsem cenjenim odjemalcem, gostom,
znancem, še posebej slovenskim volivcem
občine Št. Jakob v Rožu kot tudi vsem
zadružnikom po južni Koroški

želi predsednik nadzornega
odbora Zadrúžne zveze
blagoslovljene praznike
in srečno novo leto

*Mihej
Antonič*

HOTEL „ROŽANSKI DOM“

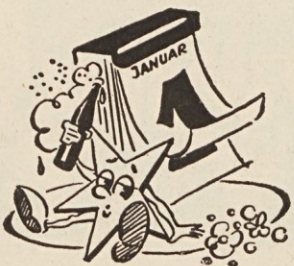
REKA pri ŠT. JAKOBU v ROŽU

DRUŽINA

Prof. dr. JOŠKO TISCHLER
dvorni svétnik

CELOVEC

Predsednik NSKS

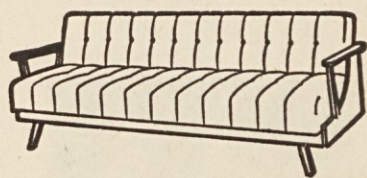
Dr. Matevž Grilc

z družino

Sinča vas

SCHLAF DICH GESUND MIT STEFITZ STEPPDECKEN

**Ferdinand
Stefitz**

STEPPDECKEN UND BETTWARENFABRIK
UNSERE SPEZIALERZEUGNISSE
STEPPDECKEN ALLER ART
FEDERKERNMATRATZEN SOWIE POLSTERMÖBEL

Bleiburg

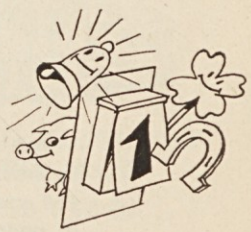
Vesele božične praznike in srečno novo leto želi tvrdka

VELETRGOVINA — IMPORT — EKSPORT
RADENSKA — ROGAŠKA — UVOZ PIVA

Kristijan Breznik

9020 CELOVEC, Völkermarkter Str. 99 — Telefon 31 670 — Telex 42228

INTRADE-Celovec

zunanjetrgovinska družba z o. j.

ŽELI SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM

VESELE PRAZNIKE IN USPEHA POLNO LETO 1979

DRUŽINA

FRANZ KREUZ

CELOVEC

TRGOVINA S ČEVLJI

ANTON KOREN

ŠT. JAKOB V ROŽU

CARIMPEX

d. z o. j.

• UVOZ IN VELETRGOVINA
S POHIŠTVOM

Gabelsbergerstraße 24

9020 KLAGENFURT — CELOVEC

DRUŽINA

dipl. inž. FRANC KATTNIG

ROŽEK — CELOVEC

Selskim faranom mnogo božične radosti
in božjega blagoslova v novem letu.
Vsem koroškim Slovincem zavednosti
in poguma, Našemu tedniku več
naročnikov in dopisnikov želi

ALOJZIJ VAUTI
župnik

SELE

Vsem našim odjemalcem in prijateljem
želi vesele praznike in srečno novo leto
trgovina

Jakob Orasch

Železna Kapla

Malejevi

nasledniki

trgovina, gostilna in bencinska črpalka

v BRODEH pod Ljubeljem

Vesele božične praznike
in srečno novo leto
želi vsem članom
in podpornikom

**SLOVENSKO KULTURNO
DRUŠTVO**

GLOBASNICA

Johan Lomšek

9141 ŠT. LIPŠ
Tel. 0 42 37 - 35 1 06

- Oficialna Steyr delavnica in traktorji
- poljedelski stroji
- Električna in kuhinjska oprema,
- Mopedi, kolesa, šivalni stroji
- Servis in vsi nadomestni deli

DRUŽINA

OLIP, pd. UŽNIK

SELE

LUDOVIK JANK
župnik

na RADIŠAH

DRUŽINA

URABL

na OTOŽU

DRUŽINA

Dr. ANTON FEINIG

SVEČE v ROŽU

Dr. REGINALD VOSPERNIK

ravnatelj
Zvezne gimnazije za Slovence

CELOVEC, Rebhuhnweg 28

PUŠNIKOVA DRUŽINA

Klopče pri Št. Rupertu

DRUŽINA

TRIESSNIG

LOČE ob BAŠKEM JEZERU

AVGUŠTIN ČEBUL

ŠT. LENART pri SEDMIH STUDENCIH

PETER STICKER

župni upravitelj

PEČNICA

LEOPOLD KASSL

župnik

v BILČOVSU

MARTIN HOTIMITZ

župnik

LOGA VAS

Vsem prijateljem, sorodnikom, znancem
in naročnikom „Našega tednika“

družina KASSL, pd. KUCHLING
ŽELINJE

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem
družina RUPIJEVA

VELINJA VAS

Vsem znancem in prijateljem
ter ljubiteljem umetnosti

prof. akad. kipar
FRANCÉ GORŠÉ

Tel. 0 42 28 - 21 86 SVEČE v ROŽU

**PETRICEVA in
MOTIJEVA DRUŽINA**

NOVO SELO pri KOTMARI VASI

VSEM SVOJIM
ODJEMALCEM,
ZNANCEM
IN POSLOVNIM PRIJATELJEM želi

BLAGOSLOVLJENE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO

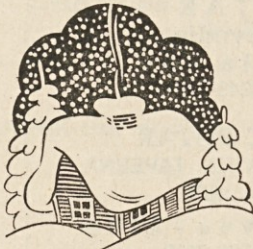
MOLKEREIGENOSSENSCHAFT

Völkermarkt

MLEKARSKA ZADRUGA r. z. z o. j., VELIKOVEC

**STROKOVNA ŠOLA ZA ŽENSKE
POKLICE ŠOLSKIH SESTER
V ŠT. JAKOBU V ROŽU**

ŽELI SVOJIM DOBROTNIKOM, SEDANJIM IN NEKDANJIM GOJENKAM PRIJETNE
BOŽIČNE PRAZNIKE, POLNE LJUBEZNI IN MIRU, TER SREČNO NOVO LETO!

Vsem poslovnim prijateljem
in znancem
želi vesel BOŽIČ
in uspehov polno
NOVO LETO 1979

DRUŽINA

Štefan Gregorič

- Sanitarne in
- vodovodne naprave
- Centralne kurjave
- Kovaštvo

MALA VAS 5, 9142 GLOBASNICA

Vsem svojim dobaviteljem, delavcem,
znancem in prijateljem želi
blagoslovljene praznike
in srečno NOVO LETO

Štefan TRAMPUŠ

LESNI TRGOVEC — ŽAGA
NONČA VAS

**Dr. Janko
TISCHLER**

ODVETNIK

CELOVEC

8.-Mai-Straße 16

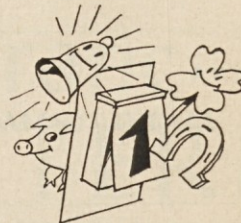
Vsem odjemalcem, prijateljem
in znancem želi vse dobro za praznike
in se priporoča

KROJAŠTVO

WEISS

ŠT. JANŽ V ROŽU

CELOVEC, Spitalgasse 12

Vsem znancem in prijateljem, posebno
pa še naročnikom in bralcem
„Našega tednika“ želi vesele božične
praznike in srečno novo leto 1979

Anton Dolinšek

inkasant „Našega tednika“

CELOVEC, Schüttgasse 5

DRUŽINA
DOMEJ, pd. ZGONC
RINKOLE

DRUŽINA
OJCL
ZGORNJI BREG

Načrtovanje in izvedba
vseh gradbenih del

Ing. Johann

Palmisano

Gradbeno podjetje za visoke, nizke
in železobetonske gradnje

ŠT. JAKOB v ROŽU
Telefon 0 42 53 - 335

Vesele božične praznike in zdravo
novo leto 1979 želi vsem svojim
odjemalcem

Helmut SCHWAB

- ▶ GRADBENI MATERIAL
- ▶ DEŽELNI PRIDELKI
- ▶ PESEK
- ▶ GRAMMOZ
- ▶ GORIVO

KÜHNSDORF — SINČA VAS
Telefon (0 42 32) 80 08, 81 08

Vesele božične praznike in srečno
novo leto 1979 vsem prijateljem iz občine
Železna Kapla želita

občinska odbornika
„Slovenske občinske liste“

FRANC SMRTNIK
in LADO HAJNŽIČ

Obilo božičnega miru
za praznike Gospodovega rojstva
in mnogo veselja ter uspehov
na pevskem področju v letu 1979,
želi vsem pevkam in pevcem,
prijateljem in podpornikom naše pesmi
doma in po širnem svetu

pevski zbor

Jakob Petelin-Gallus

Celovec

ALEŠ ZECHNER

CELOVEC

VINKO ZALETEL

župni upravitelj

v VOGRČAH

Vsem naročnikom in poslovnim
prijateljem

želi vesele božične praznike
in srečno novo leto

Franc Begusch

gradbeno podjetje

BISTRICA v ROŽU

Vsem znancem v Rožu,
v Železni Kapli
in v Podjuni
ter vsem bralcem „Otroka božjega“

IGNAC DAVID

DOMAČALE

PENZION IN GOSTIŠČE

S T E R N

STARA VAS št. 32, 9141 DOBRLA VAS
Telefon 0 42 37 — 05 1 03

Sorodnikom, znancem, prijateljem in
katoliški mladini na Koroškem želi
obilo božičnega veselja in blagoslova
v novem letu

RUDOLF SAFRAN
župnik

MELVIČE

Vsem svojim znancem, radijskim
poslušalcem in bralcem NT

Ekon. svetnik
MIRKO KUMER — ČRČEJ
z družino

Blato pri Pliberku

DR. MARKO DUMPELNIK
višji deželni veterinarski svetnik

CELOVEC — PLIBERK
Hubertusweg 6

Blagoslovljene božične praznike in
srečno novo leto želi vsem znancem in
prijateljem družina

STRAUSS

Žihpolje

Vsem odjemalcem in znancem želimo
vesel božič in srečno novo leto

mizarstvo-trgovina

R. Skias

MOOS — BLATO/PLIBERK

Pri nas dobite vedno kvalitetne izdelke
po zmernih cenah.

GOSTILNA

ALBIN LEXE, pd. MAŽE

SELE

MAKS MIHOR
župnik

KOTMARA VAS

Vsem gostom, prijateljem in znancem
želita

Gostilna **FOLTA**
in restavracija **OŽEKAR**

Slov. Plajberk — Bodental

MESARIJA

Erlach

DOBJE pri BAŠKEM JEZERU

Vesele božične praznike in srečno
novo leto 1979

GRADBENO PODJETJE

Ing. Alojz
MERTEL

STAVBENIK

ROŽEK, telefon 2725

SLOVENSKO KULTURNO
DRUŠTVO „ROŽ“

ŠT. JAKOB V ROŽU

želi odbornikom, članom in ljubiteljem
slovenske prosvete blagoslovljen Božič
in srečno novo leto 1979

Vsem svojim cenjenim odjemalcem in
kupcem želi srečen Božič
in uspehov polno novo leto 1979

Karl Purkowitzer

avt trgovina in mehanična delavnica,
odvlačilna služba

9100 VÖLKERMARKE — VELIKOVEC
Jauntalweg 2, telefon 0 42 32 / 519

PODNARJEVA družina

SLOVENJI PLAJBARK

Blagoslavljien Bažič in stečna nava leta 1979 želi:

Hranilnice
in
Posojilnice

Bilčovs
Borovlje
Celovec
Dobrla vas
Galicija
Glinje
Globasnica
Hodiše
Kostanje
Kotmara vas
Ledince
Ločilo
Marija na Zilji
Pliberk
Podljubelj

Podravlje
Radiše
Sele
Št. Jakob v Rožu
Št. Janž v Rožu
Škocijan
Škofiče
Šmarjeta v Rožu
Šmihel p. Pliberku
Šteben pri Beljaku
Št. Tomaž
Velikovec
Vovbre
Ziljska Bistrica
Železna Kapla
Žvabek

**Sprejemajo vloge na hranilne knjižice - Premijsko varčevanje
Stanovanjsko varčevanje - Varčevalna pisma**

**Vodijo Vaše žiro račune in mezdne konte.
Izvajajo plačila in nakazila.**

**Dajejo posojila in kredite po ugodnih pogojih
Posredujejo pocenjena posojila za kmetijstvo, obrt in gostinstvo.
Menjajo in posredujejo tuje valute.**

Kmečke
gospodarske
zadruge

Borovlje
Brnca
Dobrla vas
Globasnica
Št. Jakob v Rožu

Št. Janž v Rožu
Pliberk
Podravlje
Škofiče
Železna Kapla

**Dobavljajo gospodarske in gospodinjske potrebščine, semena, gnojila in vseh vrst stavbeni material.
Cene, plačilni pogoji in dostava so ugodni!**

Živinorejske
zadruge

Globasnica
Libuče

Št. Primož
Žitara vas

Zveza slovenskih zadrug v Celovcu

Pavličeva 5-7, A 9020 Celovec - Telefon 70 5 65 serija - Telex 2162

se priporoča za izvedbo vseh Vaših denarnih poslov — Ekspresno prenakazovanje
in plačevanje v tuzemstvo in v inozemstvo — Menjalnica po najugodnejših tečajih
Safeji — Depot knjižic in vrednot — Poštni predali — Nočni trezor

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 24. decembra: 07.05—07.35 Duhovni Nagovor — „Čas prihoda...“ (Adventne pesmi).

PONEDELJEK (Božič), 25. decembra: 07.05—07.35 Celovski škof ddr. Jožef Köstner slovenskim škofljanom za Božič 1978 — „Zveličar nam se je rodil...“ (božične pesmi).

TOREK (Sv. Stefan), 26. decembra: 07.05—07.35 Naj pesmica naša darilo vam bo.

SREDA, 27. decembra: 14.10—15.00 Celovski radijski dnevnik — Ljudske pesmi in viže — Cerkev in svet.

CETRTEK, 28. decembra: 14.10—15.00 Celovski radijski dnevnik — Družinski magazin.

PETEK, 29. decembra: 14.10—15.00 Celovski radijski dnevnik — Dr. A. Feinlig: Hišna imena — Veselo naokrog.

SOBOTA, 30. decembra: 9.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

*

NEDELJA, 31. decembra: 07.05—07.35 Duhovni nagovor — V slovo staremu letu... (glasbena oddaja).

PONEDELJEK, 1. januarja 1979: 07.05—07.35 „Stopamo v novo leto...“ (glasbena oddaja).

TOREK, 2. januarja: 09.30—10.00 Pisani svet — 14.10—15.00 Celovski radijski dnevnik — Sport — Zanimalo vas bo.

SREDA, 3. januarja: 14.10—15.00 Celovski radijski dnevnik — Komorna glasba — Kulturni pregled.

CETRTEK, 4. januarja: 14.10—15.00 Celovski radijski dnevnik — „Kdo je za koga?“

PETEK, 5. januarja: 14.10—15.00 Celovski radijski dnevnik — Zabavna glasba — Spominjamo se.

SOBOTA (Trije kralji), 6. januarja: 07.05—07.35 Praznična oddaja.

TV Ljubljana

1. SPORED

NEDELJA, 24. decembra: 8.50 Poročila — 8.55 Za nedeljsko dobro jutro: Domači ansambli: Frank, Kumer — 9.25 625 — 9.45 Odborniki — 10.30 Cebelica Maja — 10.55 Skrivnost pletenega koša — 11.25 Mozaik — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.30 Poročila — Kaj vem o..., dokumentarni film — Dosje našega časa: Leto 1960 — Sportna poročila — Veselo potovanje z Bay City Rollers — Poročila — Ironija usode, I. del — 19.10 Risanka — 19.20 Cickak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Zaplet — 20.55 Cetinje — mesto heroj, dokumentarna oddaja — 21.25 TV dnevnik — 21.35 Sportni pregled.

PONEDELJEK, 25. decembra: 9.00 TV v šoli: V ritmu, Jugoslavija po II. svetovni vojni, Za prosti čas, Gozd — 10.00 TV v šoli: Materinščina, Risanka, Zemljepis — 11.10 TV v šoli: Za najmlajše — 15.00 TV v šoli, ponovitev — 16.10 Ljudje in zemlja, ponovitev — 17.15 Poročila — 17.20 Vrtec na obisku: Dedek mraz prihaja — 17.35 Kaj vemo o... — 18.00 Obzornik — 18.10 Spekter — 18.30 Sola smučanja — 18.40 Mozaik — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.20 Cickak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 M. Krlježa: Gospoda Glenbajevi, predstava Drame SNG — 22.25 TV dnevnik.

TOREK, 26. decembra: 8.45 TV v šoli: Pod snežno odejo, Ali ste vedeli, Vrag na vasi, Novoletna pravljica, Dnevnik 10 — 10.00 TV v šoli: Prirodoslovje, Risanka, Glasbeni pouk — 14.45 TV v šoli, ponovitev — 17.20 Poročila — 17.25 Rock-koncert: Janis Ian — 17.55 Obzornik — 18.05 Pisani svet — 18.40 Trimska televizija — 19.10 Risanka — 19.20 Cickak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Mednarodna obzornja: Koroška in Slovenija — 21.05 Lucien Leuwen — 21.55 TV dnevnik — 22.10 Glasbeni magazin — 22.55 Poročila.

SREDA, 27. decembra: 8.30 TV v šoli: Narodi in svet, Industrijski izdelki, Bitka na Sutjeski, Slikarske tehnike — 10.00 TV v šoli: Kocka, kocka, Risanka, Izobraževalni film — 16.10 Poročila — 16.15 Z besedo in sliko: Deček ježek — 16.25 Londonska narodna galerija, serijska oddaja — 16.50 Obzornik — 17.00 Košarka: Cibona — Partizan, prenos — 18.30 Puntarska pesem, 5. del — 19.10 Risanka — 19.20 Cickak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Film tedna: Ljubezensko življenje Budimirja Trajkovića — 21.45 Sodobniki: Lidija Ostero — 22.15 TV dnevnik.

CETRTEK, 28. decembra: 8.55 TV v šoli: Matematika, Pismo materi, Gana — 10.00 TV v šoli: Francoščina — 10.30 TV v šoli: Umetnost, Risanka, Kemija — 14.55 TV v šoli, ponovitev — 17.15 Poročila — 17.20 Völker-Lüker: Saj to je za znoreti — 17.55 Obzornik — 18.05 Z besedo in sliko: Carovnik Ujtata — 18.20 Afar, dokumentarni film — 19.10 Risanka — 19.20 Cickak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Oči kritike — 20.45 Retrospektiva TV drame, I. Cankar: Večeri Julijana Stepnika — 21.35 Na zvezdi — 22.05 TV dnevnik.

PETEK, 29. decembra: 9.00 TV v šoli: Ruščina, Od petka do petka, Novi lampijon — 10.00 TV v šoli: Angleščina, Risanka, Zgodovina — 15.00 TV v šoli, ponovitev — 17.10 Poročila — 17.15 Z besedo in sliko: Carovnik Ujtata — 17.30 Mathis — 17.50 Obzornik — 18.00 Domači ansambli: Žagar, Vaška godba — 18.30 Reševanje umetnin — 19.20 Cickak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 60 let Leonarda Bernsteina, jubilejni koncert v New Yorku — 21.35 Razgledi: Kdor seje, naj tudi žanje — 22.35 TV dnevnik — 22.50 Baretta, serijski film — 23.40 Poročila.

SOBOTA, 30. decembra: 8.00 Poročila — 8.05 Stare japonske pravljice — 8.20 Vrtec na obisku: Dedek Mraz prihaja — 8.35 Z besedo in sliko. Deček ježek — 8.50 Völker-Lüker: Saj to je za znoreti — 9.25 Pisani svet — 10.00 Dokumentarna oddaja — 12.25 Oberstdorf: Smučarski skoki, prenos — 17.05 Obzornik — 17.15 Z besedo in sliko: Čarovnik Ujtata — 17.30 Veliko potovanje Loleka in Boleka — 19.10 Risanka — 19.20 Cickak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Willi Shakespeare — 20.55 Moški in ženska, celovečerni film.

TV Ljubljana 2. spored

NEDELJA, 24. decembra: 15.20 Nedeljsko popoldne — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Dokumentarna oddaja — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.20 Celovečerni film.

PONEDELJEK, 25. decembra: 17.10 TV dnevnik v madžarščini — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Živel je car, otroška oddaja — 18.00 Mali šlager — 18.15 Izobraževalna oddaja — 18.45 Mladi za mlade — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Izkušnje — 20.30 Poročila — 20.40 Celovečerni film.

TOREK, 26. decembra: 17.10 TV dnevnik v madžarščini — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Pionirske TV novice — 18.15 Književni klub — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Aktualna oddaja — 20.50 24 ur — 21.10 Znanost — 21.55 Izvir.

SREDA, 27. decembra: 18.45 Potujoči glasbeni muzej — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Prosta sredo — 22.00 TV dnevnik.

CETRTEK, 28. decembra: 17.10 TV dnevnik v madžarščini — 17.30 TV dnevnik — 17.45 F. Bevk: Mali upornik — 18.15 Znanost — 18.45 Humoristični klub — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Kino-oko — 23.30 24 ur.

PETEK, 29. decembra: 17.10 TV dnevnik v madžarščini — 17.30 TV dnevnik — 17.45 Magnet — 18.15 Naša obramba — 18.45 Prijatelji glasbe — 19.30 TV dnevnik — 20.00 V ospredju — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.20 Človek in čas, dokumentarna oddaja — 21.50 Glasbena oddaja.

SOBOTA, 30. decembra: 17.55 Narodna glasba — 18.25 TV novice — 18.40 Dokumentarna oddaja — 19.30 TV dnevnik — 20.00 G. Verdi: Falstaff, II. del — 21.00 24 ur — 21.10 Feljton — 21.40 Športna sobota.

TV AVSTRIJA

1. SPORED

NEDELJA, 24. decembra: 10.00 Zgodba o srebrni jelki — 10.55 Čudežne zgodbe Hansa Christiana Andersena — 12.10 Pes na ladji na veliki poti — 13.20 Živalski film — 13.30 Zver — 14.45 Alice za ogledali — 16.05 Moj prijatelj King — 16.45 Vse je mogoče, vse je res — 17.30 Klub seniorjev — 18.30 Vse, kar na svetu velja kot čudež — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo — 19.45 Beseda k svetemu večeru — 20.00 Paket ljubega Boga — 20.15 Zlata mavrica — 22.30 Sveta noč — 23.10 Polnočnica.

PONEDELJEK, 25. decembra: 10.30 Dom kraljev — 11.00 Katoliško bogoslužje — 11.55 Papežev božični nagovor — 14.15 Gozdarjeva Kristel — 15.55 Pinocchio — 16.20 Novi prijatelj — 16.30 Orehov medved — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Zakladi iz Efeza — 18.45 Rembrandt gradi nove javlice — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo — 19.50 Sport — 20.15 Rene Kollo: Rad povabim goste... — 21.55 Poročila in šport — 22.00 Slavnih sedem.

TOREK, 26. decembra: 14.40 Obisk pri sinu poglavarja — 16.05 Pinocchio — 16.30 Za otroke ter poznavalce — 17.00 Beli medved — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Ljudska glasba — 18.40 Prostor za živali — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo — 19.50 Sport — 20.15 Lady Windermer — 22.20 Nočni izbor — 23.25 Poročila in šport.

SREDA, 27. decembra: 9.00 Tudi hec mora biti — 9.30 Raj živali — 10.00 Zlata mavrica — 15.00 Domotožje — 16.35 Pinocchio — 17.00 Presenečenje v Pavlihovi hiši — 17.25 Tudi hec mora biti — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Mož pri hiši — 18.30 Mi — 19.30 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Letni pregled — 21.00 Carobni vajenec — 22.20 Poročila in šport.

CETRTEK, 28. decembra: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Raj živali — 10.00 Gozdarjeva Kristel — 15.10 Moj šolski prijatelj — 16.40 Pinocchio — 17.05 Snežna kraljica — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Televizijska kuhinja — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Mir za uboge duše — 21.30 Nogometni turnir v hali — 23.00 Poročila.

PETEK, 29. decembra: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Raj živali — 10.00 Klub seniorjev — 11.00 Obisk pri poglavarjevemu sinu — 15.10 Sedem samih — 16.40 Pinocchio — 17.05 Snežna kraljica — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Moj stric Theodor — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.15 Ta stari — 21.20 Kdo ve, kako gre naprej — 22.05 Sport in reklama — 22.15 Mrlič igra na klavir — 23.35 Poročila.

SOBOTA, 30. decembra: 12.25 Smučarsko skakanje — Oberstdorf — 15.30 Maloobmejni promet — 17.00 Jollypredal — 17.30 Moj stric z Marsa — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Mexicam lights — 18.25 Dober večer... Heinz Conrads — 19.00 Avstrija v sliki z aktualno Južno Tirolsko — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo — 19.55 Sport — 20.15 Danes ponoči sem sanjal o tebi — 21.35 Sport — 21.50 Vprašanja kristjana — 21.55 Tiho šepetajo pištole — 23.35 Poročila.

NEDELJA, 31. decembra: 14.30 Sen zimske noči — 16.00 Pinocchio — 16.25 Mala čarovnica — 17.15 Igra leta — 18.00 Otroci, tako mladi se ne srečamo več — 19.00 Ironimus 1979 — karikature — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo — 19.40 Silvestrov nagovor kardinala Königa — 19.50 Sport — 20.15 Muppets-šov — 20.45 Dave Allen — special — 21.20 Penzion Schöller — 22.55 Ponorrel par — 23.40 Silvester na trgu Sv. Stefana — 0.15 Rop Sabink.

PONEDELJEK, 1. januarja: 12.15 Novoletni koncert Dunajskih filharmonikov — 13.30 Novoletno skakanje Garmisch-Partenkirchen — 16.30 Trnorožica — 17.40 Trampyjevo dobro delo — 17.45 Muzikantje — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Muppets-šov — 18.25 7. kontinent — 18.55 Thats TV — 19.20 Novoletni nagovor zveznega predsednika — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo — 19.45 Sport — 20.10 Beseda na novoletni dan — 20.15 Pustolovščine Da-

vice Balfoura — 21.50 Sport — 22.00 Nočni izbor — 22.50 Poročila.

TOREK, 2. januarja: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Raj živali — 10.00 Sen zimske noči — 15.30 Winnetou in Old Shatterhand v dolini mrtvih — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Rdeči avtobus — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Golden silents — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Nonstop nonsens — 20.55 O hudičih in čudežih — 21.40 Poročila in šport.

SREDA, 3. januarja: 9.00 Oddaja z mišjo — 9.30 Raj živali — 10.00 The feminist and the fuzz — 15.30 Zjutraj ob sedmih je svet še v redu — 17.00 Sankarska partija — 17.25 Oddaja z mišjo — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Mož pri hiši — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Pustolovščine Davida Balfoura — 21.35 Poročila in šport.

CETRTEK, 4. januarja: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Raj živali — 10.00 Deklica Irma la Douce — 12.25 Innsbruck: Smučarsko skakanje — 15.30 Če postane noč v Arabiji — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Živalski leksikon — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Prosimo za mizo — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Otto zvesti — 21.40 Poročila — 21.45 Sport ter skakanje v Innsbrucku.

PETEK, 5. januarja: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Raj živali — 10.00 Zepni denar — 15.35 Lepotice s Sv. Triniansa — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Pes in gospodič — 17.45 Sosedje — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Moj stric Theodor — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.15 Derrick — 21.20 Sport in reklama — 22.15 Ujetnik iz Zende — 23.50 Poročila.

SOBOTA, 6. januarja: 11.55 Smuk moških za svetovni pokal Morzina — 12.45 Smučarsko skakanje: Bischofshofen — 15.20 Nič kakor jeza — 16.30 Ptice se vračajo — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Gospod proti lastni volji — 18.30 Dober večer... Heinz Conrads — 19.00 „Ker ga bodo videli takšnega, kakor je“ — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo — 19.45 Sport — 20.15 Pustolovščine Davida Balfoura — 21.45 Sport — 22.00 Vprašanja kristjana — 22.05 Colombo — 23.40 Poročila.

TV Avstrija 2. spored

NEDELJA, 24. decembra: 14.00 Luč v temino — 18.00 Evangelikičanski božič — 18.30 Luč v temino — 20.15 Balet — 21.50 Luč v temino — 22.30 Trije možje v snegu.

PONEDELJEK, 25. decembra: 16.30 Volčja kri — 18.00 Brother sun, sister moon — 19.55 Tukaj sem jaz, slon — 20.15 Ljubezen v mraku — 21.55 Lorient.

TOREK, 26. decembra: 11.15 ORF-stereo-koncert — 16.30 Luči velemešta — 18.00 Teta Jolesch — 19.00 Čudež o bratu Humphreyu — 19.30 Hec z bodalom — 20.15 Maša ob kronanju — 21.00 Allegro non troppo — 21.20 Božične zgodbe — 22.20 Caprice.

SREDA, 27. decembra: 17.05 Skrivnostni otok — 18.00 Opazovanja ob pticah — 18.30 O 9 — 19.00 Tako je bilo včeraj — 19.50 Srce, sladko srce — 20.00 Kopališki koncert — 21.00 S streho, šarmom in melono — 21.50 Čas v sliki 2 — specialno.

CETRTEK, 28. decembra: 17.05 Skrivnostni otok — 18.00 Okno upanja — 18.30 Kontrapunkt — 19.30 Munsterjevi — 20.00 Graf Luxemburški — 21.35 Čas v sliki 2 s kulturo — 22.10 Club 2.

PETEK, 29. decembra: 17.05 Skrivnostni otok — 18.00 Orientacija — 18.30 Impresionizem — 19.20 Jaz, Klavdij, cesar in bog — 20.15 Znanje aktualno — 21.20 Pravi Dunajčan nikoli ne utone — 22.05 Čas v sliki 2 s kulturo ter karikaturami tedna — 22.40 Mednarodni šov ob petkih.

SOBOTA, 30. decembra: 15.30 Volčja kri — 17.00 Munsterjevi — 17.35 Vse življenje je kemija — 18.25 Brez nagobčnika — 19.30 Pustolovščina divjina — 20.00 Galerija — 20.15 Čudno obdarovanje — 21.45 Gospod Rossi išče srečo — 22.10 Mendt & Band.

NEDELJA, 31. decembra: 16.00 Tudi angelci jedo fižol — 18.00 Silvestrov koncert 1978 — 19.00 Raffles — 20.15

Svojčas — 21.50 Casino de Paris — 22.40 Oba nosilca sreče — 22.50 Folies parisiennes — 0.00 Ob novem letu — 0.10 Sedaj se party prav prične.

PONEDELJEK, 1. januarja: 16.30 Ladykillers — 18.00 The feminist and the fuzz — 19.15 Lance Link — super chimp — 19.55 Galerija — 20.15 Folies parisiennes — 21.00 Alan; Tribute to Elvis — 21.55 Črni angel.

TOREK, 2. januarja: 17.05 Skrivnostni otok — 18.00 To so Firence — 19.30 Glasbeni klub — 20.00 Deklica Irma la Douce — 22.20 Čas v sliki 2 s kulturo — 22.55 Club 2.

SREDA, 3. januarja: 17.05 Skrivnostni otok — 18.00 Okno upanja — 18.30 Tako je bilo včeraj — 19.30 Kobilice — 20.00 Michel Fugain in njegov ansambel — 21.00 S streho, šarmom in melono — 21.50 Čas v sliki 2 s kulturo — 22.25 Trailer.

CETRTEK, 4. januarja: 17.05 Skrivnostni otok — 18.00 Ples, boj in molitev — 18.20 Sladbor — v lastni izdelavi — 18.30 Portret — 19.30 Spotlight — 20.00 Žepni denar — 21.40 Čas v sliki 2 s kulturo — 22.15 Club 2.

PETEK, 5. januarja: 17.00 Carobna piščal — 18.00 Orientacija — 18.30 Ujet v plasteh časa — 19.30 Trailer — 20.15 Iz inozemskih znanstvenih magazinov — 21.00 Nova — 21.20 Richelieu — 22.10 Čas v sliki 2 s kulturo — 22.45 Mednarodni šov ob petkih.

SOBOTA, 6. januarja: 15.45 Svetovni pokal moških: Smuk v Morzinu — 16.30 Zadnji konec tedna — 18.05 Pascal — 19.50 Galerija — 20.15 Dve kravati — 21.45 Jazz ob sotobah.

KOTMARA VAS

Včasih pride na obisk vogrški župnik Vinko Zaletel z zanimivimi skioptičnimi predavanji. Tudi na tretjo adventno nedeljo, 17. decembra je obiskal Kotmirčane in sicer s predavanjem o Poljski, domovini papeža Janeza Pavla II. Pokazal je mesti Krakov in Varšavo, ki so jo Nemci porušili do tal, pokazal Čenstohovo, veliko Marijino božjo pot in srce Poljske, pokazal kaceti Auschwitz, zloglasno taborišče smrti, kjer so nacisti pogladi v smrt na milijone Poljakov, Judov, Rusov in pripadnikov drugih narodov, med njimi dosti Slovencev. Tam je zgledoval tudi oče Maks Kolbe.

Za zaključek pa je prikazal vogrški župnik še nekaj slik o igri „Petrčkove poslednje sanje“, ki jo je uprizorila v začetku leta 1978 kotmirška farna igralska skupina.

Gospodu Vinku Zaletelu vsa hvala, pa naj še kaj pride.

- NOVI DIJAŠKI LISTI
- Pred kratkim so spet izšli dijaški listi: Pogovori, Plamen in
- Dijaški glas, ki so ponoven dokaz literarne ustvarjalnosti naših gimnazijcev. Zaradi pomanjkanja prostora bomo daljše poročilo objavili v naslednji številki.

ČESTITAMO:
Pred kratkim je napravila Zala Wakounig, Kovačeva iz Mlinč, v St. Pöltnu v Nižji Avstriji z odliko svojo krojaško mojstrstvo. Novi mojstrici, ki je zasadila prve šivanke pri sestrah v Šentpetru pri Šentjakobu in Rožu, veljajo priske čestitke, ki se jim pridružujeta tudi NSKS in NT.

Vodji oddelka za manjšinsko šolstvo pri Deželnem šolskem svetu za Koroško, okrajnemu šolskemu nadzorniku Rudiju Vouku, je podelil državni predsednik Rudolf Kirchschläger naslov vladnega svetnika. Številnim čestitkam se pridružujeta tudi NSKS in NT.

DOM V TINJAH

V sredo, 10. 1. 1979, ob 15. uri
Tretji pogovor o vzgojnih vprašanjih skupno za starše in otroke
Razgovor o raznih filmih
„Film — kako vpliva na otroka“, n. Predavatelj: mag. Pavel Frank

**Družina dr. Janko TISCHLER
in ROJŠEK**

CELOVEC

*Vesele, blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto želi vsem
sorodnikom, prijateljem in znancem*

DRUŽINA

Dipl. trg. JANKO URANK

Celovec

Iz srca želita

**HELMUT IN
FANIKA HARTMANN**

CELOVEC

DRUŽINA

Dr. VINKO ZIKULNIG

CELOVEC, Khevenhüllerstr. 12

*Vsem prijateljem bratske pozdrave in
voščila za Božič in srečno novo leto*

MILKA HARTMAN

LIBUČE

*Vsem znancem, sorodnikom, kulturnim
delavcem in narodno zavednim
Slovcem*

družina LESJAK

VRBA

ALOJZIJ NADRAG

župnik v Škofičah

GOSTILNA IN TRGOVINA

Jožko in Hilde ČIMŽAR

Dvorc 9, Hodiše

*Vsem zavednim Slovcem širom Koroške
želi*

NEŽKA SKRUTL

Zavince pri Žitari vasi

*Blagoslovljene božične praznike in
srečno novo leto želi družina*

družina JOŽE WAKOUNIG

MLINČE

**Kmetijsko gospodinska šola
v Št. Rupertu**

*želi sedanjim in nekdanjim gojenkam
blagoslovljene božične praznike in
srečno novo leto!*

FRANC VALENTINIČ

kaplan v Pliberku

Družina SMOLLE

Bistrica v Rožu

Krojaštvo in kemična čistilnica

Friedrich JERNEJ

ŠMIHEL pri Pliberku

*Vesele božične praznike in
srečno novo leto želi*

A&O

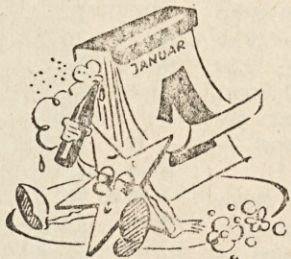
SPAR

Franc Kušej

PLIBERK in ŠMIHEL

Družina OGRIS, pd. Adlnova

ŽIHPOLJE

ELEKTROPODJETJE

WEDENIG

ŠMARJETA pri Velikovcu

*Vsem gospodinjam v župniščih želim
blagoslovljene božične praznike in mnogo
milosti, sreče in veselja v novem letu!*

**Gospodinja iz Melvič —
Ziljska dolina**

JOŽEF VALEŠKO

kaplan v Dobrli vasi

Voščijo

PRANGERJEVE družine

ZMOTIČE — BRNCA

*Vesele in
blagoslovljene
božične praznike
ter srečno
in uspešno
novo leto*

*Vam želi
nastavljenci
Mohorjeve družbe
v Celovcu*

*Vesele božične praznike in
srečno novo leto*

elektropodjetje

ERNEST LOSCHNIG

ŽELEZNA KAPLA

*Vesele božične praznike in srečno novo
leto 1979 želi*

**Tomaž in Antonija
SABOTNIK**

zidarsko podjetje in penzion TURANIA
Plešerka 59, tel. 0 42 73 - 22 95
HODIŠE

*Vesele božične praznike ter srečno in
uspešno novo leto želi vsem občanom in
prijateljem*

župan ALBERT SADJAK

občina Globasnica

DRUŽINA

PASTERK

KOKJE

*Vsem prijateljem in znancem želi
miru poln Božič in srečno
novo leto 1979*

DRUŽINA

MIŠA in FILIP WARASCH

DJEKŠE

*Vsem bralcem Našega tednika,
prijateljem in znancem
vesele božične praznike
in srečno novo leto*

JOŽE WAKOUNIG z družino

glavni urednik NT

*Vesel božič ter srečno novo leto želi
vsem znancem in prijateljem družina*

dr. Janko in dr. Marija ZERZER

CELOVEC

PATER JAKOB

želi vsem Korošcem milostipolne praznike

Družina JANEŽIČ

ŠMARJETA V ROŽU

Sorodnikom in znancem želi

URSULA KULNIK

NOVO SELO pri Kotmari vasi

JANEZ TRATAR

kaplan v Št. Jakobu v Rožu

ANDREJ KARICELJ

župnik v Št. Jakobu v Rožu

DRUŽINA

INGE in HERBERT SEHER

Št. Ilj — Velinja vas

*Vsem obiskovalcem, odjemalcem, gostom
in poročnim parom*

*A & O samopostrežna trgovina
in restavracija z dvorano
za vsakovrstne prireditve*

Šoštar - Smrečnik

GLOBASNICA

**Neža Pušnik — in
družina Jožko Wrolich iz Loč**

*želita vesele božične praznike in srečno
novo leto*